

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

БІБЛІОТЕКА

**КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ
І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
на 2025 рік**

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

БІБЛІОТЕКА

**КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ
І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
на 2025 рік**

Харків 2025

УДК 008

Матеріал підготувала: **Оксана ФОМЕНКО**, завідувач бібліотеки

Календар знаменних і пам'ятних дат на 2025 рік/ матеріал підгот. О. Фоменко; Бібліотека ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ. – Харків, 2025. – 79 с.

При підготовці календаря було використано матеріали сайтів: Календар знаменних і пам'ятних дат Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого: https://nlu.org.ua/calendar_dat.php; Календар історичних дат і подій Харківщини на 2025 рік : <https://library.kh.ua/kalendar-2025/>; електронна версія календаря на 2025 рік DilovaMova.com.: <https://www.dilovamova.com/index.php?page=10&year=2025>

Також використовувались електронні версії Великої української енциклопедії, Енциклопедії сучасної України, Енциклопедії історії України та Української музичної енциклопедії. Дати народження і смерті діячів культури та мистецтва, які жили в період, коли літочислення велося за старим стилем, позначаються за новим стилем. Відомості щодо дати народження або смерті певного діяча подаються за найновішим виданням.

© *Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський фаховий коледж харчової промисловості
Державного біотехнологічного університету», 2025*

2025 рік ознаменовано багатьма ювілейними і пам'ятними датами в культурно-мистецькому та громадсько-політичному житті України та світу. ЮНЕСКО, зокрема, братиме участь у святкуванні **150 років** від дня народження **Мурашка Олександра Олександровича**, українського живописця, педагога, громадського діяча (1875-1919)

2025 рік проголошено Організацією Об'єднаних Націй

Міжнародним роком збереження льодовиків

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 158

Десятиріччя, проголошені ООН

2022–2032 рр. – Міжнародне десятиріччя мов корінних народів

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 135

2021–2030 рр. – Друге Десятиріччя дій з безпеки дорожнього руху

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 299

2021–2030 рр. – Десятиріччя здорового старіння Організації Об'єднаних Націй

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 131

2021–2030 рр. – Десятиріччя Організації Об'єднаних Націй з відновлення екосистем

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 284

2021–2030 рр. – Десятиріччя науки про океан в інтересах сталого розвитку

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 73

2019–2028 рр. – Десятиріччя миру в пам'ять про Нельсона Манделу

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 1

2019–2028 рр. – Десятиріччя сімейних фермерських господарств

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 239

2018–2028 рр. – Міжнародне десятиріччя дій «Вода для сталого розвитку» Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 71 / 222

2016–2025 рр. – Десятиріччя дій Організації Об'єднаних Націй з проблем харчування

Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 70 / 259

Цього року виповнюється:

2550 років від дня народження **Есхіла** (525 р. до н. е. – 456 р. до н. е.), давньогрецького драматурга

2340 років від дня народження **Теокріта** (Феокріта) (бл. 315 р. до н. е. – бл. 250 р. до н. е.), давньогрецького поета

970 років від дня народження **Нестора Літописця** (1055–1113), київського літописця, письменника, історика, літератора

Рік народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX; за іншими даними народився бл. 1056 р.

840 років від початку написання (1185–1187) «Слова о полку Ігоревім», видатної пам'ятки давньоруської літератури

800 років від дня народження **Томи (Фоми) Аквінського** (бл. 1225–1274), середньовічного філософа, теолога, мислителя

575 років від дня народження **Юрія Михайловича Дрогобича** [справж. – Котермак] (бл. 1450–1494) українського вченого, астронома, астролога, поета, філософа, освітнього діяча, медика, першого українського доктора медицини

520 років від дня народження **Роксолани** [Хасекі Хюррем Султан; справж. – Анастасія Гаврилівна Лісовська] (бл. 1505–1558), дружини-українки султана Османської імперії Сулеймана I Пишного, меценатки, філантропки

475 років від дня народження **Памви Беринди** [світське ім'я – Павло] (між 1550 та 1560–1632), українського поета, енциклопедиста, лексикографа, друкаря, гравера, культурно-освітнього діяча

475 років від дня народження **Єлисея Михайловича Плетенецького** [у миру – Олександр, у схімі – Євфимій] (між 1550 та 1554–1624), українського просвітника, письменника, архімандрита Києво-Печерської лаври (з 1599), церковного, освітнього та громадсько-культурного діяча

440 років від часу виходу у світ (1585) роману М. де Сервантеса «Галатея»

430 років від часу створення (1595) трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта»

425 років від дня народження **Гійома (Вільгельма) Левассера де Боплана** (бл. 1600–1673), французького військового інженера, архітектора, письменника, картографа

420 років від часу написання (1605) трагедії В. Шекспіра «Король Лір»

420 років від дня народження **Івана Дмитровича Сірка** (між 1605 та 1610–1680), українського військового та політичного діяча, кальницького, ніжинського і зміївського полковника, кошового отамана Запорозької Січі

Рік народження подано за даними Центрального державного історичного архіву України, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився бл. 1618 р.

400 років від дня народження **Марусі (Марії Гордіївни) Чурай** [псевдо – Чураївна] (1625–1653), легендарної української народної співачки, поетеси, композиторки

390 років від часу зруйнування (1635) фортеці **Кодак** запорожцями на чолі з **Іваном Сулимою**

385 років від дня народження **Семена Пилиповича Палія** [Гурко] (бл. 1640 – після 1710), українського державного та військового діяча, полковника Фастівського охочекомонного (1684–1702) і Білоцерківського (1702–1704; 1709–1710) полків Української козацької держави

Дату народження подано за Енциклопедією історії України (далі – ЕСУ); за іншими даними народився 1645 р.

340 років від часу відновлення на Правобережній Україні (1685) урядом Речі Посполитої козацького устрою – **Богуславського, Брацлавського, Фастівського та Корсунського полків**

325 років від дня народження **Олекси Васильовича Довбуша** [Добощук] (1700–1745), українського опришка, одного з найвідоміших ватажків руху опришків 1730–1740 рр. у Західній Україні, народного месника

290 років від дня народження **Дмитра Григоровича Левицького** (бл. 1735–1822), українського живописця-портретиста, основоположника парадного портрета

300 років від дня народження **Григорія Андрійовича Полетики** (Политики) (1725–1784), українського історика, лексикографа, письменника, перекладача, бібліофіла, громадського та культурного діяча; вважається одним із гіпотетичних авторів «Історії Русів»

290 років від дня народження **Григорія Івановича Полетики** (Политики) (бл. 1735–1798), українського історика, дипломата, перекладача, громадського діяча, двоюрідного брата Г. А. Полетика

260 років від дня народження **Василя Григоровича Полетики** (Политики) (1765–1845), українського історика, збирача документальних матеріалів з історії України XIV–XVIII ст., громадського діяча

250 років від часу заснування (1775) **Задунайської Січі**

200 років від часу виходу у світ (1825) роману В. Скотта «Талісман»

200 років від дня народження **Василя Михайловича Білозерського** (1825–1899), українського вченого, журналіста, видавця, громадсько-політичного та культурного діяча, педагога, співзасновника Кирило-Мефодіївського братства

200 років від народження **Павла Савича Братиці** (1825–1887), українського кобзаря

190 років від дня народження **Олексія Кириловича Алчевського** (1835–1901), українського промисловця, банкіра, мецената, громадського діяча, чоловіка Х. Алчевської

190 років із часу народження **Миколи Хомича Лисикевича** (1835–1883), українського поета, мецената, педагога

190 років від дня народження **Каленика Васильовича Шейковського** (1835–1903), українського мовознавця, лексикографа, етнографа, видавця, педагога

180 років від часу опублікування (1845) романів **Александра Дюма-батька** «**Королева Марго**», «**Двадцять років по тому**»

170 років від дня народження **Феофана (Теофана) Олександровича Василевського** (1855–1912), українського письменника, публіциста, перекладача, громадського діяча, чоловіка Дніпрові Чайки

160 років від часу виходу у світ (1865) роману Ж. Верна «**Із Землі на Місяць**»

160 років від часу виходу у світ (1865) роману Ч. Дікенса «**Наш спільний друг**»

160 років від дня народження **Дори Юделівни Доброї** (1865–?), української меценатки, педагогині, бібліотечної діячки, засновниці окремої спеціалізованої бібліотеки для дітей, підлітків та керівників дитячого читання в Києві, першої в Україні та однієї з перших в Європі

150 років від дня виходу у світ (1875) драми І. Нечуя-Левицького «**Маруся Богуславка**» та комедії «**На Кожум'яках**»

150 років від дня народження **Івана Омеляновича Вороньківського** [справж. – Коновал] (1875–1925), українського письменника, поета, фольклориста, педагога, громадського діяча

150 років із часу народження **Зінаїди Валентинівни (Василівни) Мірної** (1875–1950), української публіцистки, перекладачки, громадсько-політичної діячки, захисниці прав жінок, діячки Української Центральної Ради

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX; за іншими даними народилась 12.10.1878 р.

140 років від часу написання (1885) п'єси І. Карпенка-Карого «**Розумний і дурень**»

140 років від часу виходу у світ (1885) роману Гі де Мопассана «**Любий друг**»

140 років від дня народження **Миколи Івановича Касперовича** (1885–1938), українського живописця, реставратора, педагога, учня та послідовника М. Бойчука, одного з основоположників української школи наукової реставрації, засновника київської школи музейної реставрації

130 років від дня народження **Теодора Мамчура** (1895–1965), українського військового діяча, старшини УСС, офіцера Армії УНР та дивізії «Галичина» (США)

130 років від дня народження **Бориса Павловича Ржепецького** (1895–1976), українського вченого-економіста, редактора, громадсько-політичного діяча (США)

130 років від дня народження **Євгена Йосиповича Черняка** (1895–1937), українського кінознавця, публіциста, історика, редактора

125 років від часу опублікування (1900) публіцистичного твору М. Міхновського «**Самостійна Україна**», в основу якого покладено його промови 19 лютого 1900 р. у Полтаві, а також 26 лютого 1900 р. у Харкові. У цій праці фактично вперше було проголошено ідею державної незалежності України

125 років від дня народження **Степана Івановича Василевського** (1900–1937), українського мовознавця

110 років від часу виходу у світ (1915) роману В. Вульф «**Подорож назовні**»

110 років від часу виходу у світ (1915) роману Дж. Голсуорсі «**Фріленди**»

100 років від часу виходу у світ (1925) збірки оповідань Остапа Вишні «**Вишневі усмішки кримські**»

100 років від часу виходу у світ (1925) роману В. Вульф «**Місіс Делловей**»

100 років від часу виходу у світ (1925) роману Ф. Кафки «**Процес**»

100 років від часу виходу у світ (1925) збірки оповідань Г. Косинки «**За ворітьми**»

100 років від часу виходу у світ (1925) роману А. Крісті «**Таємниця камінів**»

100 років від часу виходу у світ (1925) загальновідомого варіанту п'єси М. Куліша «**Отак загинув Гуска**»

100 років від дня народження **Ольги Семенівни Чемерис** (1925–1950), української діячки ОУН (підпільниці ОУН (б), працівниці СБ ОУН (б))

80 років від часу заснування (1945) **Організації Об'єднаних Націй**

ХРОНІКА ПОДІЙ З ІСТОРІЇ ХАРКІВЩИНИ НА 2025 РІК

1655	370 років тому – З'явився перший письмовий документ про місто Харків - «Именной список жителей г. Харькова 1655 года»
1780	245 років тому – У Харкові відбулася перша театральна вистава на фортечному валу (нині Університетська гірка) – Утворено Харківське намісництво, до складу якого ввійшло 15 повітів
25 квітня 1785	240 років тому – У Харкові вперше зібралася Міська дума
1805 29 січня 30 січня	220 років тому – При Харківському університеті відкрито другу в місті друкарню – Відбулося відкриття Харківського університету (нині Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна) – Відкрито бібліотеку Харківського університету (нині Центральна наукова бібліотека (ЦНБ) Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна)
1830 серпень	195 років тому – Засновано Харківську губернську публічну бібліотеку (нині Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка)
1835	190 років тому – Слобідсько-Українська губернія перетворена на Харківську губернію
1880 15 вересня 27 вересня	145 років тому – За ініціативи членів Історико-філологічного товариства Харківського університету створено історичний архів (нині Державний архів Харківської області) – Відбулося відкриття Практичного технологічного інституту – першого вищого технічного навчального закладу в Україні (нині Національний технічний університет «ХПІ») – Відкрито науково-технічну бібліотеку Харківського політехнічного інституту
1895 Вересень	130 років тому – Розпочалося будівництво паровозобудівного заводу – одного з найбільших машинобудівних підприємств Російської імперії Російської імперії (нині ДП «Завод ім. В.О. Малишева») – У Харкові вийшла друком перша книга Є. Альбовського «История Харьковского Слободского казачьего полка 1651-1765» – Засновано Харківський зоопарк
1900 29 січня 1 травня	125 років тому – Відкрито фірмовий кондитерський магазин торгового дому «Жорж Борман» (нині магазин «Ведмедик») – Харківський підприємець Г. Берлізов заснував чавуномідноливарний машинобудівний та котельний завод (нині ДП «Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка») – У Харкові відкрито Миколаївську лікарню (нині Харківська міська клінічна лікарня № 2 ім. О. Шалімова) – Створено першу на східноукраїнських землях політичну організацію – Революційну українську партію (РУП) під керівництвом Д. Антоновича, Б. Камінського, Л. Мацієвича, М. Русова – У Харкові відбулася перша в Україні велика політична демонстрація робітників, в якій взяли участь 10 тисяч осіб

<p>1905</p> <p><i>грудень</i></p>	<p>120 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вийшов друком перший том історичної монографії Д.І. Багалія та Д.П. Міллера «История города Харькова за 250 лет его существования» – Перед центральним входом до головного корпусу Харківського національного університету відкрито пам’ятник В.Н. Каразину – українському вченому, винахіднику, громадському діячеві, засновнику першого у Східній Україні університету (скульптор І. Андреолетті, архітектор О. Бекетов) – У ході першої в Російській імперії буржуазної революції 1905- 1907 рр. відбувся збройний виступ харківських робітників проти самодержавства
<p>1910</p> <p><i>25 квітня</i></p> <p><i>8 травня</i></p>	<p>115 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Завершено будівництво станції та вокзалу Левада на лінії залізниці Харків–Ізюм–Донбас – У Харкові відкрито перший в Україні автобусний маршрут, який з’єднав Південний вокзал з міським парком – Відбулося урочисте відкриття Харківської міської станції швидкої медичної допомоги і здійснено перший виїзд карети швидкої допомоги – У Харкові відбувся перший офіційний футбольний матч
<p>1920</p> <p><i>січень</i></p> <p><i>21 січня</i></p> <p><i>30 липня</i></p>	<p>105 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Засновано державну поліграфічну фабрику (нині Харківська книжкова фабрика «Глобус») – Засновано майстерні з ремонту спеціальної телеграфної і телефонної апаратури (нині ДП «Завод «Радіореле») – У Харкові на базі майстерень з виготовлення та ремонту військового обладнання засновано швейну фабрику (нині Швейна фабрика ім. Тінякова) – На базі міського промислово-художнього музею засновано музей Слобідської України ім. Г. Сковороди (нині Харківський історичний музей ім. М. Сумцова) – У Харкові засновано Всеукраїнську рентгенівську академію (нині ДЗ Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор’єва НАМН України)
<p>1925</p> <p><i>1 січня</i></p> <p><i>серпень</i></p> <p><i>жовтень</i></p>	<p>100 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Розпочато будівництво стадіону «Металіст» – У Харкові відкрито Будинок вчених (нині пам’ятка архітектури) – Створено гурток юних біологів Харківського зоопарку – Створено футбольну команду «Металіст» – Почав працювати перший в Україні аероклуб (нині Харківський аероклуб ім. В.С. Гризодубової) – Розпочалося будівництво Держпрому – Засновано Українську державну столичну оперу (нині Харківський національний академічний театр опери та балету ім. М.В. Лисенка)
<p>1930</p>	<p>95 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – У Харкові засновано Харківський технологічний технікум молочно-масляної промисловості (нині Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж харчової промисловості Державного біотехнологічного університету») – У Харкові засновано Державний інститут фізичної культури України (нині Харківська державна академія фізичної культури) – Засновано Харківський експлуатаційно-тяговий інститут інженерів залізничного транспорту (нині Український державний університет залізничного транспорту) – У Харкові створено будівельний інститут (нині Харківський національний університет радіоелектроніки) – Засновано Харківський інститут механізації та електрифікації сільського господарства (нині Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка. З 2021 р. входить до складу Державного біотехнологічного університету)

	<ul style="list-style-type: none"> – Засновано Харківський авіаційний інститут (нині Національний аерокосмічний університет ім. М. Жуковського «ХАІ») – У Харкові почав роботу перший в Україні Український інститут переливання крові та гематології (нині Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В. Зайцева НАМН України) – Створено Харківський електротехнікум зв'язку (нині Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ») – Розпочато будівництво Харківського тракторного заводу – Створено Харківський автомобільно-дорожній інститут (нині Харківський національний автомобільно-дорожній університет) – Засновано Харківський інженерно-економічний інститут на базі промислового факультету Харківського інституту народного господарства (1920–1930) (нині Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця) – Створена Дев'ята військова авіаційна школа льотчиків та льотчиків-спостерігачів (нині Харківський національний університет повітряних сил ім. І. Кожедуба)
<p>1935</p> <p>24 березня</p> <p>6 вересня</p>	<p>90 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Створено кондитерське підприємство «Харківська бісквітна фабрика». У 2004 р. фабрика об'єдналася з кондитерською у корпорацію «Бісквіт-Шоколад» – У Жовтневому (нині Новобаварському) районі Харкова відкрито першу в Україні професійно-технічну школу для перекваліфікації інвалідів громадянської війни і праці (нині Харківський соціально-економічний фаховий коледж) – У Харкові відкрито пам'ятник українському письменнику і поету Т.Г. Шевченку (скульптор М. Манізер), який є символом міста та входить до списку семи чудес Харкова – Відбулося відкриття першого в Україні Палацу піонерів і жовтенят (нині КЗ «Харківський обласний палац дитячої та юнацької творчості»)
<p>1940</p> <p>5 квітня–12 травня</p> <p>8 листопада</p>	<p>85 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Масові страти польських генералів і офіцерів у Харкові. Узагальнена назва злочину – Катинський розстріл – Відкрито дитячу залізницю – Малу Південну
<p>1945</p> <p>8 січня</p> <p>1 лютого</p>	<p>80 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Відновлено роботу одного із найстаріших книгосховищ країни – Центральну наукову бібліотеку ім. В.Г. Короленка (нині Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка) – Харківський тракторний завод розпочав серійний випуск тракторів
<p>1950</p> <p>3 травня</p>	<p>75 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Балаклійська міська територіальна громада Ізюмського району. Відкрито Шебелинське газородовище
<p>1955</p> <p>19 березня</p> <p>1 травня</p> <p>30 вересня</p>	<p>70 років тому</p> <ul style="list-style-type: none"> – Створено Харківську філію Всесоюзного НДІ хімічних реактивів Міністерства хімічної промисловості (нині Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України) – Засновано Харківську спеціалізовану музично-театральну бібліотеку – Почав діяти Харківський телецентр – В ефірі з'явилася перша телепередача – великий концерт провідних харківських артистів – Створено Інститут радіофізики та електроніки АН УРСР (нині Інститут радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова НАН України)

1960	65 років тому – У Харкові створено Фізико-технічний інститут низьких температур АН УРСР (нині Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. Веркіна НАН України)
вересень	– На базі Харківського обласного пересувного театру та випускного курсу театрального інституту відроджено Театр юного глядача (нині Харківський театр для дітей та юнацтва)
грудень	– На Турбінному заводі ім. С. Кірова (нині Харківський завод «Турбоатом») виготовлено найбільшу в світі одновальну парову турбіну потужністю 300 тис. кВт
1965	60 років тому – Створено Науково-дослідний технологічний інститут приладобудування – На кафедрі акушерства і гінекології лікувального факультету Харківського медичного інституту створено Харківський медико-генетичний центр (нині Комунальне некомерційне підприємство «Міжобласний спеціалізований медико-генетичний центр – центр рідкісних (орфанних) захворювань» – Завершено будівництво першої черги Зміївської ДРЕС – Відкрито Харківський Палац новонароджених
6 червня 29 серпня	
1970	55 років тому – У Харкові відкрито меморіальний музей-квартиру сім'ї Гризодубових, присвячений життю і діяльності харківського авіаконструктора Степана Васильовича Гризодубова та його доньки, знаменитої льотчиці Валентини Степанівни Гризодубової
грудень	
1975	50 років тому – На базі Інституту монокристалів створено Науково-виробниче об'єднання «Монокристалреактив» – У Харкові засновано головне підприємство з створення і впровадження передового енерготехнологічного обладнання (нині ПрАТ «Турбогаз») – Відкрито рух на першій гілці Харківського метрополітену (нині Холодногірсько-Заводська лінія)
23 серпня	
1980	45 років тому – При Харківській філармонії створено Харківський камерний хор (нині Академічний хор ім. В.С. Палкіна Харківської обласної філармонії) – У Харкові організовано Республіканський кардіологічний диспансер (нині ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Малої Національної академії медичних наук України») – В Інституті радіофізики та електроніки АН УРСР створено Відділення радіоастрономії ІРЕ АН УРСР, на базі якого у 1985 р. створено Радіоастрономічний інститут АН УРСР (нині Радіоастрономічний інститут НАН України) – У Харкові відкрито універмаг «Україна» – Харківщина приймала естафетний вогонь XXII літніх Олімпійських ігор
липень	
1985	40 років тому – У Харкові відкрито пам'ятник конструктору легендарного танка Т-34 М.І. Кошкіну (скульптор В. Савченко, архітектор В. Семенов)
1990	35 років тому – На базі харківського хореографічного відділення Харківської державної академії культури створено театр народного танцю «Заповіт» (засновник і керівник Б. Колногузенко) – У Харкові на вул. Полтавський шлях, 50 відкрито пам'ятник пожежникам, які загинули в мирний час при виконанні службового обов'язку (скульптор М. Овсянкін, архітектор Ю. Шкодовський) – Між містами Харків та Нюрнберг (Німеччина) встановлено побратимські зв'язки
29 квітня	

<i>22 серпня</i>	– м. Чугуїв. Відкрито пам'ятник художнику І. Рєпіну (скульптор М. Єсипенко)
<i>13 жовтня</i>	– Вперше в Україні розпочала роботу комерційна харківська телестудія «АТВ-1» (нині «7-й канал»)
<i>21 грудня</i>	– Створено Харківський обласний центр зайнятості населення
<i>1995</i>	30 років тому – Створено Харківське територіальне відділення Малої академії наук – Засновано фармацевтичне ПрАТ «Лекхім-Харків» – Харківському аеропорту надано статус міжнародного – Засновано Українську промислово-енергетичну компанію (УПЕК) – За ініціативи Товариства побратимства Харків-Нюрнберг і «Клубу друзів Нюрнберга» у Харкові відкрито культурно-просвітницький центр «Будинок Нюрнберга» – селище Кулиничі Харківського району. Відкрито «Кулиничівський хлібозавод»
<i>травень</i>	– Відкрито Олексіївську лінію Харківського метрополітену
<i>21 червня</i>	– Створено НДІ вивчення проблем злочинності АПрН України (нині НДІ вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України)
<i>29 червня</i>	– У Харкові сталася аварія на головній насосній станції Диканівських очисних споруд
<i>25 серпня</i>	– Між містами Харків і Варна (Болгарія) підписано договір про дружбу і співпрацю
<i>26 серпня</i>	– Харківський район. У Бабаївському лісі відкрито меморіально-скульптурний комплекс «Стежка Сквороди» (архітектор Н. Фоменко, скульптор С. Ястребов)
<i>1 вересня</i>	– Відкрито міський клуб-музей К.І. Шульженко (нині Музей видатних харків'ян ім. К.І. Шульженко)
<i>1–4 вересня</i>	– У Харкові відбувся І-й Міжнародний фестиваль естрадної пісні ім. К.І. Шульженко
<i>11 вересня</i>	– Створено Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України
<i>23 вересня</i>	– Харкову повернуто його історичний герб і вперше піднято прапор міста
<i>23 грудня</i>	– На вул. Раднаркомівській (нині Жон Мироносиць) відкрито пам'ятник міліціонерам, які загинули під час виконання службових обов'язків (скульптор О. Іллічов)
<i>2000</i>	25 років тому – У Харкові відкрито галерею «АВЕК» – найбільший недержавний арт-майданчик Східної України – Створено регіональний ландшафтний парк «Великобурлуцький степ» – м. Чугуїв. Відбувся І-й Міжнародний Рєпінський пленер
<i>травень</i>	– У приміщенні Харківської міської клінічної лікарні швидкої і невідкладної медичної допомоги ім. професора О.І. Мещанінова відкрито музей служби швидкої медичної допомоги
<i>17 червня</i>	– У лісопарковій зоні Харкова споруджено українсько-польський Меморіал жертвам тоталітаризму
<i>19 червня</i>	– У Харкові засновано недержавний Театр 19
<i>6 жовтня</i>	– На території Харківського медичного університету відкрито пам'ятник видатному вченому-анатому В.П. Воробйову
<i>30 жовтня</i>	– Створено 92-гу ОШБР ім. кошового отамана Івана Сірка
<i>13 листопада</i>	– За ініціативи українського історика П. Тронька у м. Київ засновано міжнародну організацію «Харківське земляцтво»
<i>2005</i>	20 років тому
<i>серпень</i>	– Відкрито другу чергу комплексу «Меморіал жертвам нацизму у Дробицькому Яру»

23 серпня	– селище Солоницівка Харківського району. Відкрито музей «Харківщина у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (нині «Харківщина у другій світовій війні»), який отримав статут музею-філії Харківського історичного музею
28 листопада	– У Харкові на розі вулиць Мечникова і Пушкінської (нині Г. Сковороди), навпроти Інституту мікробіології та імунології, встановлено пам'ятник вченому-біологу І.І. Мечникову (скульптор С. Гурбанов)
2010	15 років тому
16 травня	– У Харкові створено обласну громадську організацію «Спілка Героїв України» – У Харкові відкрито Європейський Радіологічний центр – У Харкові відкрито Центр променевої діагностики – У Харкові відкрили новий термінал Міжнародного аеропорту
серпень	– У Харківському саду ім. Т.Шевченка відкрито Алею почесних гостей міжнародного кінофестивалю короткометражних фільмів «Харківський бузок»
15 вересня	– Харків отримав від Ради Європи нагороду – «Приз Європи» – На LXI сесії Харківської обласної ради затверджено гімн Харківської області (слова Л. Петрик, музика В. Дашкевича) – Відкрито Музей історії фармації України Національного фармацевтичного університету – єдиний в Україні музей фармацевтичного профілю, що входить до структури вищого навчального закладу
25-56 вересня	– Вперше на території національно-природного парку «Гомільшанські ліси» відбувся етнофестиваль «Гомільшанський екотоп»
9 жовтня	– В харківському саду ім. Т. Шевченка відкрито пам'ятний знак «50-а паралель»
17 листопада	– знак того, що Харків найбільше місто 50-ї паралелі Північної широти – Біля входу до Північного корпусу ХНУ ім. В.Н. Каразіна відкрито пам'ятники історика Д. Багалію і математику О. Ляпунову (скульптори О. Рідний, Г. Іванова)
2015	10 років тому
22 лютого	– У Харкові відкрито Центр реабілітації для учасників АТО і членів їх сімей
4 вересня	– У Харкові освячено храм Святих Жон-Мироносиць
26 вересня	– Біля Палацу спорту у Харкові під час мирного маршу Єдності стався вибух, загинули четверо людей та ще 11 дістали травми – У Харкові відкрито Музей місцевого самоврядування Харківщини – У Харкові розпочала роботу нова патрульна служба поліції
2020	5 років тому
1 липня	– В результаті адміністративно-територіальної реформи, в Харківській області 27 районів були об'єднані в 7 – Богодухівський, Ізюмський, Красноградський, Куп'янський, Лозівський, Харківський та Чугуївський – У Харкові на площі Павлівській відкрито перший в Україні ЦНАП у сфері нерухомості, де громадянам надаватимуть понад 100 послуг
23 серпня	– У Харкові, на вул. Сумській, 65, відкрито перший в Україні Центр підтримки малого та середнього бізнесу «Дія.Бізнес»
6 листопада	– У Харкові у реконструйованому сквері на площі Свободи відкрито найбільший в Україні «сухий» фонтан – У Харкові на території військової частини №3017 Східного оперативно-територіального об'єднання Нацгвардії відкрито пам'ятник-погруддя полковнику УНР П. Болбочану (скульптори: М .Горловий, О. Фурман)

СІЧЕНЬ

1

Новорічне свято

Обрізання Господнє

День Святителя Василя Великого

Всесвітній день миру (День всесвітніх молитов про мир)

130 років від дня народження **Гната Павловича Западнюка** (1895–1979), українського вченого, ветеринарного лікаря, автора стрілецьких пісень, воїна Армії УНР

130 років від дня народження **Миколи Миколайовича Тарновського** (1895–1984), українського поета, прозаїка, публіциста, перекладача

90 років від дня народження **Миколи Івановича Братана** (1935–2010), українського письменника, драматурга

75 років від дня народження **Михайла Григоровича Саченка** (1950–2006), українського поета, режисера-документаліста, кіносценариста, перекладача

65 років від дня народження **Ярослава Йосиповича Грицака** (1960), українського історика, письменника, публіциста, засновника та головного редактора щорічного наукового видання «Україна модерна»

2

150 років від дня народження **Юрія Жерардовича Колларда** (1875–1951), українського інженера, письменника, громадсько-політичного діяча, міністра урядів УНР, співзасновника «Харківської Української студентської громади» та «Легії українських націоналістів», одного з керівників «Союзу визволення України» (Німеччина)

3

400 років від дня укладення (1625) **Базавлуцької угоди** – першого в історії військово-політичного союзу між Запорізькою Січчю та Кримським ханством

130 років від дня народження **Бориса Миколайовича Лятошинського** (1895–1968), українського композитора, диригента, педагога, музично-громадського діяча, одного з засновників модернізму та експресіонізму в українській класичній музиці

4

Всесвітній день азбуки Брайля

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 161

240 років від дня народження **Якоба Людвіга Карла Грімма** (1785–1863), німецького філолога, міфолога, фольклориста, збирача і видавця книжок

5

Хрещенський святий вечір. Святий вечір водохресний. Голодна кутя

120 років від дня народження **Григорія Микитовича Баглюка** (1905–1938), українського письменника

90 років від дня народження **Миколи Даниловича Сома** (1935–2013) українського поета-шістдесятника, публіциста, педагога

90 років від дня народження **Миколи Архиповича Шудрі** (1935–2012), українського письменника, перекладача, кінодраматурга, літературознавця, журналіста, педагога

6

Богоявлення. Хрещення Господнє. Водохреще

370 років від дня народження **Якоба Бернуллі** (1655–1705), швейцарського математика, основоположника теорій варіаційного числення та диференціальних рівнянь

280 років від дня народження **Жака-Етьєна Монгольф'є** (1745–1799), французького повітроплавця, винахідника повітряної кулі, брата Жозефа Мішеля Монгольф'є

7

Собор Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна

8

90 років від дня народження **Елвіса Аарона Преслі** (1935–1977), американського співака, актора

90 років від дня народження **Василя Андрійовича Симоненка** (1935–1963), українського поета-шістдесятника, прозаїка, перекладача, журналіста

9

150 років від дня народження **Степана Теодоровича Томашівського** (1875–1930), українського історика, філософа, публіциста, громадсько-політичного діяча, учня М. Грушевського

10

150 років від дня народження **Костянтина (Костя) Яковича Здобудь-Волі** [справж. – Блоха] (1875–1923), українського письменника, військового та громадського діяча часів УНР, полковника Армії Української держави, повстанського отамана

120 років від дня народження **Осипа Теодоровича Грицака** (1905–1941), українського військового діяча, крайового провідника ОУН

100 років від дня народження **Ліни Біленької** [справж. – Енгеліна Тимофіївна Студецька] (1925), української поетеси

100 років від дня народження **Галини Олександрівни Гриненко** (1925–2013), української письменниці, перекладачки

75 років від дня народження **Василя Васильовича Пилип'юка** (1950–2017), українського фотохудожника, головного редактора журналу «Світло й Тінь», педагога

11

Міжнародний день заповідників і національних парків

Відзначається з 1997 р. за ініціативою Центру охорони дикої природи і Всесвітнього фонду дикої природи

Міжнародний день «дякую»

480 років від дня народження **Гвідобальдо дель Монте** (1545–1607), італійського фізика, математика, астронома, філософа

150 років від дня народження **Рейнгольда Моріцевича Глієра** (1875–1956), відомого композитора, диригента, педагога, музично-громадського діяча

130 років від дня народження **Лоуренса Гаммонда** (1895–1973), американського інженера, винахідника

125 років від дня народження **Василя Яковича Камінського** (1900 – після 1941), українського історика, архівіста, учня О. Оглоблина

12

Тетянин день

День українського політв'язня

Неофіційна пам'ятна дата. Відзначається щороку з 1975 р. за ініціативою В. Чорновола на честь осіб, яких було заарештовано через політичні переконання

140 років від дня народження **Павла Григоровича Клепатського** (Клепацького) (1885 – після 1938), українського історика, архівіста, краєзнавця, члена Української Центральної Ради

Дату народження подано за старим стилем згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за EIV; за новим стилем народився 24.01.1845 р.

13

День здійснення мрії

Відзначається щорічно. День здійснення мрій або День – Зроби свої мрії реальністю – це глобальне нагадування про необхідність реалізовувати свої найпотаємніші прагнення і перетворювати їх на реальні досягнення

370 років від дня народження **Бернара де Монфокона** (1655–1741), французького історика, філолога, засновника терміну «палеографія»

125 років від дня народження **Олександра Івановича Ковіньки** [справж. – Ковінько] (1900–1985), українського письменника-гумориста

85 років від дня народження **Василя Яковича Тація** (1940–2022), українського вченого-правознавця, організатора вищої юридичної освіти та правової науки в Україні, Героя України (2004)

14

Всесвітній день логіки (World Logic Day)

Відзначається щорічно, започатковано Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури. Головними цілями створення такого свята є сприяння розвитку логіки та розширення розуміння світовою громадськістю цієї чудової науки

170 років від дня народження **Опанаса Георгійовича Сластіона** (Сластьона) (1855–1933), українського живописця, графіка, архітектора, мистецтвознавця, етнографа, громадського діяча

150 років від дня народження **Альберта Швейцера** (1875–1965) німецького теолога, лікаря, музиканта, місіонера, лауреата Нобелівської премії миру (1952)

140 років від дня народження **Петра Степановича Чучупака** (1885–1920), українського військового та громадського діяча часів УНР, начальника штабу та отамана Холодного Яру, брата Василя Чучупака

125 років від дня народження **Степана Зеноновича Гжицького** (1900–1976), українського вченого в галузі ветеринарії, основоположника ветеринарної біохімії, засновника та першого директора Інституту біології тварин НААН

15

День народження Вікіпедії

210 років від дня народження **Василя Івановича Подолинського** (1815–1876), українського історика, публіциста, громадсько-політичного діяча

130 років від дня народження **Арттурі Ілмарі Віртанена** (1895–1973), фінського біохіміка, лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1945)

16

День пам'яті захисників Донецького аеропорту (День пам'яті кіборгів)

Неофіційна пам'ятна дата. Відзначається щорічно з 2018 р. за ініціативою захисників Донецького аеропорту

350 років від дня народження **Луї де Рувруа Сен-Сімона** (1675–1755), французького письменника-мемуариста, політичного діяча

120 років від дня народження **Анатолія Дмитровича Коваленка** (1905–1973), українського вченого в галузі механіки

18

140 років від дня народження **Олексія (Олекси) Дмитровича Алмазова** (1885–1936), українського військового та громадського діяча, генерал-хорунжого Армії УНР

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX; більшість подають за старим стилем 06.01.1886 р.

100 років від дня народження **Жиля Делеза** (1925–1995), французького філософа

19

180 років від дня народження **Казімежа-Фердинанда Пуласького** (1845–1926), польського історика, генеалога

Рік народження подано за EIU; за іншими даними народився в 1846 р.

20

День вшанування захисників Донецького аеропорту

Відзначається щорічно відповідно до наказу міністра оборони та Головнокомандувача Збройних Сил України № 21/24 від 20.01.2022 р.

250 років від дня народження **Андре-Марі Ампера** (1775–1836), французького фізика, математика, одного з основоположників електродинаміки

160 років від дня народження **Михайла Івановича Туган-Барановського** (1865–1919), українського економіста, соціолога, історика, публіциста, педагога, громадського діяча, теоретика кооперативного руху

100 років від дня народження **Юрія Васильовича Мейгеша** (1925–1999), українського письменника

21

Цього дня відбулася масова акція – **символічний ланцюг злуки «Українська хвиля»** від Києва до Львова, один із найбільших у Центральній та Східній Європі (1990)

140 років від дня народження **Умберто Нобіле** (1885–1978), італійського дирижаблестроителя, дослідника Арктики

120 років від дня народження **Крістіана Діора** (1905–1957), французького підприємця, модельєра одягу, засновника модного дому *Christian Dior*

22

День Соборності України

Відзначається щорічно з 1999 р. Із 30 грудня 2011 р. святкувався як День Соборності та Свободи України. 13 листопада 2014 р., відповідно до Указу Президента України № 871/2014, свято було відновлено як День Соборності України

100 років від дня народження **Ярослави-Ірини Філь** (1925–2014), української громадської діячки, лікарки, членкині ОУН і УПА (Німеччина)

23

10 років від дня (2015) завершення героїчної оборони **Донецького аеропорту під час російсько-української війни**

170 років від дня народження **Джона Браунінга** (1855–1926), американського конструктора стрілецької та автоматичної зброї

80 років від дня народження **Миколи Семеновича Слободяника** (1945), українського вченого в галузі неорганічної хімії

24

Міжнародний день освіти

Відзначається щорічно згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 25

День зовнішньої розвідки України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 22.11.2018 р. № 381/2018

25

170 років від дня народження **Едуарда Меєра** (1855–1930), німецького історика, дослідника

26

Всесвітній день допомоги хворим на проказу

Відзначається щорічно, в останню неділю січня, починаючи з 1954 р. Заснований ООН у 1953 р. на честь французького громадського діяча Р. Фоллєро, який присвятив усе життя боротьбі з хворобою Хансена – проказою

Міжнародний день чистої енергії

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 327

310 років від дня народження **Клода Адріана Гельвеція** (1715–1771), французького філософа-просвітителя, енциклопедиста, літератора, ідеолога

27

Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 60 / 7. Цього дня 1945 р. радянські війська звільнили в'язнів концтабору Освенцим

165 років від дня опублікування (1860) повного видання «Кобзаря» **Т. Шевченка**

250 років від дня народження **Фрідріха Вільгельма Йозефа фон Шеллінга** (1775–1854), німецького філософа-ідеаліста

235 років від дня народження **Петра Петровича Гулака-Артемівського** (1790–1865), українського історика, письменника, поета, байкаря, перекладача, педагога, культурно-освітнього та громадського діяча, одного з класиків нової української літератури

28

День затвердження Державного Прапора України

Цього дня 1992 р. Верховна Рада України прийняла Постанову «Про затвердження Державним Прапором України Національного прапора»

Міжнародний день без інтернету

90 років від дня народження **Леоніда Олександровича Грабовського** (1935), українського композитора, музикознавця, одного з представників композиторської групи «Київський авангард»

90 років від дня народження **Теодора Костянтиновича Попеску** (1935–2008), українського артиста балету, хореографа, педагога

29

День пам'яті Героїв Крут

Відзначається щорічно в день, коли біля селища Крути в 1918 р. відбувся бій між більшовицькою армією та загonom київських студентів і бійців вільного козацтва. В Україні офіційно цю дату почали відзначати після підписання Президентом України Указу «Про вшанування пам'яті Героїв Крут» № 15/2007 від 15.01.2007 р.

Міжнародний день мобілізації зусиль проти загрози ядерної війни

Відзначається з 1985 р., коли було підписано «Делійську декларацію», в якій містився заклик до припинення гонитви ядерних озброєнь, скорочення та подальшої поступової ліквідації ядерних арсеналів країн світу та усунення самої загрози ядерної війни

370 років від початку (29.01–01.02.1655) **Охматівської** (Дрижипільської) **битви**

220 років від дня відкриття (1805) **Харківського національного медичного університету** (на той час – Медичний факультет Харківського Імператорського університету)

220 років від дня відкриття (1805) **Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна** (на той час – Імператорський Харківський університет)

30

Собор трьох святих: Василя Великого, Іоанна Золотоустого, Григорія Богослова

День круасана (Croissant Day)

130 років від дня народження **Петра Гавриловича Дяченка** (1895–1965), українського військового діяча, генерал-поручника Армії УНР

95 років від дня народження **Всеволода Зіновійовича Нестайка** (1930–2014), українського письменника, прозаїка, драматурга, класика сучасної української дитячої літератури

31

155 років від дня народження **Володимира Миколайовича Перетца** (1870–1935), українського історика, філолога, літературознавця, театрознавця, етнографа, джерелознавця, палеографа, бібліографа, організатора українського наукового життя, засновника Київської філологічної школи

Дату народження подано за ЕІУ, вид. «Матеріали до біографій етнологів та народознавців України» (Київ; Запоріжжя, 2001), даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними народився 14.03.1870 р.

120 років від дня народження **Джона Генрі О'Гари** (1905–1970), американського письменника

ЛЮТИЙ

1

Міжнародний день десерту

120 років від дня народження **Еміліо Джино Сегре** (1905–1989), італійського та американського фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1959)

30 років від дня заснування (1995) **Української бібліотечної асоціації**

2

Стрітєння Господнє

Всесвітній день водно-болотних угідь

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 317

260 років від дня народження **Тимофія Федоровича Осиповського** (1765–1832), українського математика, філософа, ректора Харківського університету (1813–1820; нині – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

180 років від дня народження **Івана Павловича Пулюя** (1845–1918), українського фізика, електротехніка, винахідника, організатора науки, публіциста, перекладача, педагога, громадського діяча, одного з першовідкривачів радіоактивного випромінювання

3

Міжнародний день ніжності

290 років від дня народження **Ігнація Красицького** (1735–1801), польського філософа, письменника, поета, драматурга, публіциста, журналіста, церковного діяча

4

Всесвітній день боротьби проти раку

Проголошено Міжнародним союзом проти раку (UICC)

Міжнародний день людського братерства

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 200

День народження Facebook

150 років від дня народження **Людвіга Прандтля** (1875–1953), німецького вченого в галузі механіки, одного з засновників експериментальної аеродинаміки

80 років тому в Ливадії (4–11.02.1945) відбулась **Кримська (Ялтинська) конференція** глав держав Великої Британії, СРСР і США

5

День ерудита

440 років від дня заснування у Львові (1585) **Успенського Ставропігійського братства**

110 років від дня народження **Роберта Гофстедтера** (1915–1990), американського фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1961)

90 років від дня народження **Бориса Микитовича Наріжного** (1935–2006), українського прозаїка, публіциста, історика

6

Міжнародний день безпечного Інтернету

360 років від дня народження **Анни Стюарт** (1665–1714), королеви Англії, Шотландії та Ірландії

105 років від дня народження **Василя Михайловича Левковича** (1920–2012), українського військового діяча, полковника УПА

7

Всесвітній день читання в голос

140 років від дня народження **Гаррі Сінклера Льюїса** (1885–1951), американського письменника, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1930)

120 років від дня народження **Ульфа Сванте фон Ойлера** (1905–1983), шведського фізіолога, фармаколога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1970)

110 років від дня народження **Бориса Абрамовича Буркатова** [справж. – Гольденштейн] (1915–2016), українського письменника, літературознавця, критика, журналіста, драматурга, перекладача (США)

8

325 років від дня народження **Даніеля Бернуллі** (1700–1782), швейцарського фізика, математика, механіка, одного з творців кінетичної теорії газів, гідродинаміки та математичної фізики

80 років від дня народження **Івана Васильовича Паславського** (1945–2021), українського філософа, історика, перекладача

9

Міжнародний день піци (World Pizza Day)

160 років від дня народження **Еріха Дагоберта фон Дригальські** (1865–1949), німецького геофізика, географа, мандрівника, полярного дослідника

130 років від дня народження **Івана Романовича Галинського** [справж. – Лопата] (1895–1965), українського співака-бандуриста, кобзаря

10

Всесвітній день зернобобових

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 251

Глобальний (Всесвітній) День кіно (Global Movie Day) або День світового кіно

250 років від дня народження **Чарльза Лема** (1775–1834), англійського письменника, поета, критика

130 років від дня народження **Василя Вишиваного** [справж. – Вільгельм фон Габсбург-Лотрінген (Габсбург-Льотрінген)] (1895–1951), австрійського військового та політичного діяча, полковника Легіону Українських Січових Стрільців та Армії УНР, дипломата, поета

85 років від дня утворення в Кракові (1940) **Ревoluційного Проводу ОУН** під керівництвом С. Бандери

11

Міжнародний день жінок і дівчат у науці

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 70 / 212

Всесвітній день хворого

Відзначається щорічно за ініціативи Папи Римського Іоанна Павла II

День безпечного Інтернету

Відзначається щорічно з 2004 р. у другий вівторок лютого за ініціативою європейських некомерційних організацій

225 років від дня народження **Вільяма Генрі Фокса Талбота** (1800–1877), англійського фізика, хіміка, винахідника негативно-позитивного процесу у фотографії (калотипія, толботипія)

220 років від дня народження **Івана Михайловича Скоропадського** (1805–1887), українського мецената, громадського та культурно-освітнього діяча

125 років від дня заснування в Харкові (1900) **Револьюційної української партії** – першої політичної партії на Наддніпрянській Україні

12

Міжнародний день науки та гуманізму

110 років від дня народження **Василя Андрійовича Бандери** (1915–1942), учасника українських національно-визвольних змагань, члена ОУН, брата Степана Бандери

13

Всесвітній день радіо

Відзначається щорічно за ініціативою ЮНЕСКО з 2011 р.

День солодких снів (Dream Your Sweet Day)

85 років від дня народження **Віктора Івановича Кукси** (1940), українського громадського діяча, дисидента, учасника національно-визвольного руху

14

День Святого Валентина (День закоханих)

Міжнародний день дарування книг

Неофіційне свято. Започатковано 2012 р. американкою Е. Бродмур з метою підвищення інтересу до книг і бібліотек

День комп'ютерника

День заснування сервісу YouTube

15

День вшанування учасників бойових дій на території інших держав

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 11.02.2004 р. № 180/2004

180 років від дня народження **Еліу Рута** (1845–1937), американського політика, юриста, державного діяча, лауреата Нобелівської премії миру (1912)

16

День військового журналіста України

Відзначається щорічно відповідно до наказу міністра оборони України від 14.02.2018 р. № 63

17

Всесвітній день сталого туризму

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 269

Всесвітній день людського духу

День спонтанного прояву доброти

18

Початок **масових розстрілів мирних протестувальників** у центрі Києва на Майдані Незалежності (2014)

280 років від дня народження **Алессандро Джузеппе Вольта** (1745–1827), італійського фізика, хіміка, фізіолога, одного з основоположників вчення про електрику

170 років від дня народження **Левка Платоновича Симиренка** (1855–1920), українського вченого-селекціонера, помолога, теоретика і практика садівництва, фундатора наукового садівництва в Україні

125 років від дня народження **Оксани Андріївни Петрусенко** [справж. – Ксенія Бородавкіна] (1900–1940), української співачки, актриси

Дату народження подано за Українською музичною енциклопедією (далі –УМЕ), Шевченківською енциклопедією, інтернет-ресурсами; за іншими даними народилася 17.02.1900 р.

19

Міжнародний день захисту морських ссавців (День китів)

Запроваджено в 1986 р., коли набув чинності мораторій на китовий промисел, оголошений Міжнародною китовою комісією

День Державного герба України

Цього дня 1992 р. Верховна Рада України затвердила тризуб як Малий герб України, визначаючи його головним елементом Великого герба України

20

Всесвітній день соціальної справедливості

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 62 / 10

День Героїв Небесної Сотні

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 11.02.2015 р. № 69/2015

120 років від дня народження **Уласа Олексійовича Самчука** [справж. – Данильчук] (1905–1987), українського письменника, журналіста, публіциста, редактора, громадсько-політичного діяча, члена ОУН (Канада)

21

Міжнародний день рідної мови

Проголошено на ХХХ сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, відзначається щорічно з 2000 р. відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 56 / 262

Всесвітній день екскурсовода (International Tourist Guide Day)

175 років від дня народження **Вікентія** (Вікенса, Чеслава, Честослава) **В'ячеславовича Хвойки** (1850–1914), українського археолога, дослідника, киевознавця, першовідкривача Зарубинецької, Трипільської і Черняхівської культур, педагога

Дату народження подано за надгробною плитою, інтернет-ресурсами; за старим стилем народився 09.02.1850 р.; за іншими даними народився 08(21).02.1850 р.

110 років від дня народження **Євгена Михайловича Ліфшиця** (1915–1985), українського фізика-теоретика

100 років від дня народження **Ігоря Наумовича Шамо** (1925–1982), українського композитора, піаніста, автора музики гімну Києва (пісня «Як тебе не любити, Києве мій!»)

22

Європейський день підтримки жертв злочинів

Відзначається щорічно в багатьох країнах Європейського Союзу. Запроваджений Міжнародною правозахисною організацією *Victim Support Europe*

23

570 років від дня виходу друком у Майнці (1455) **42-рядкової Біблії Йоганна Гутенберга**, що служить традиційною точкою відліку історії друкарства в Європі

340 років від дня народження **Георга Фрідріха Генделя** (1685–1759), німецького композитора, органіста

24

3 роки від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну (2022)

175 років від дня народження **Олександра Костянтиновича Кононовича** (1850–1910), українського астрофізика, астронома, педагога

Дату народження подано за ЕСУ, Українським астрономічним порталом; за іншими даними народився 31.01(12.02).1850 р.

115 років від дня народження **Василя Дмитровича Сидора** (1910–1949), українського військового діяча, одного з провідних діячів УПА й ОУН

25

120 років від дня народження **Павла Павловича Вірського** (1905–1975), українського артиста балету, балетмейстера, хореографа, педагога

26

День спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 26.02.2020 р. № 58/2020

День розповідання казок

27

150 років від дня народження **Володимира Петровича Філатова** (1875–1956), українського офтальмолога, хірурга, поета, мемуариста, художника, винахідника, засновника школи вітчизняних офтальмологів, організатора та першого директора Інституту очних хвороб і тканинної терапії НАМН України

28

350 років від дня народження **Гійома Деліля** (1675–1726), французького географа, картографа

195 років від дня народження **Григорія Миколайовича Ге** (1830–1911), українського історика-краєзнавця, прозаїка, публіциста, драматурга, громадсько-культурного діяча, брата художника М. Ге і письменника І. Ге

90 років від дня народження **Всеволода Вікторовича Васильєва** (1935–2021), українського вченого в галузі електроніки та моделювання

Цього місяця виповнюється:

170 років від початку в Київській губернії (1855) «**Київської козаччини**» – масових селянських виступів за відновлення козацтва як суспільного стану і військового формування

БЕРЕЗЕНЬ

1

Всесвітній день цивільної оборони

Відзначається щорічно в день набрання чинності – 1 березня 1972 р. – Статуту Міжнародної організації цивільної оборони

Всесвітній день морських трав

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 76 / 265

День «Нуль дискримінації»

Відзначається щорічно з 2014 р. за рішенням ООН. Ініціатором виступила ЮНЕЙДС (об'єднана програма ООН щодо ВІЛ/СНІД)

День студентського самоврядування, щорічне коледжанське свято

180 років від дня народження **Федора Аполлоновича Піроцького** (1845–1898), українського інженера, винахідника першого у світі трамваю на електричній тязі

2

480 років від дня народження **Томаса Бодлі** (1545–1613), англійського вченого, дипломата, збирача стародавніх манускриптів, засновника бібліотеки Оксфордського університету, названої на його честь

3

Всесвітній день письменника

Відзначається згідно з рішенням 48-го конгресу Міжнародного ПЕН-клубу, що відбувся 12–18 січня 1986 р.

Всесвітній день дикої природи

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 68 / 205

159 років від дня заснування в Києві (1866) **Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого** (на той час – Київська російська публічна бібліотека)

180 років від дня народження **Георга Фердинанда Людвіга Філіпа Кантора** (1845–1918), німецького математика, основоположника теорії множин

130 років від дня народження **Рагнара Антона Кіттіля Фріша** (1895–1973), норвезького економіста, лауреата Нобелівської премії в галузі економіки (1969)

120 років від дня народження **Максима Федотовича Гулого** (1905–2007), українського біохіміка, Героя України (2005)

100 років від дня народження **Федора Юрійовича Палфія** (1925–1996), українського вченого-біохіміка

4

Всесвітній день інженерії

210 років від дня народження **Михайла Михайловича Вербицького** (1815–1870), українського композитора, диригента, віртуоза-гітариста, священника, автора мелодії державного гімну «Ще не вмерла Україна»

100 років від дня народження **Поля Морія** (1925–2006), французького композитора, аранжувальника, диригента

5

Міжнародний день просвіти з питань роззброєння та нерозповсюдження

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 51

165 років від дня народження **Ярослава Іполитовича Окуневського** (1860–1929), українського письменника, військового лікаря, громадсько-політичного та військового діяча

155 років від дня народження **Євгена Оскаровича Патона** (1870–1953), українського вченого в галузі електрозварювання та мостобудування, інженера, педагога, фундатора українських науково-інженерних шкіл мостобудування та електрозварювання металів; спроектував понад 30 мостів, зокрема міст через Дніпро в Києві, названий на його честь

Дату народження подано за ЕІУ, даними Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України, виданням М. Дмитрієнко, В. Томазова «Рід Патонів: історико-генеалогічне дослідження. Документи» (Київ, 2013); за іншими даними народився 04.03.1870 р.

75 років від дня загибелі **Романа Шухевича** (1950) – Головного командира УПА

6

Присвоєння почесної відзнаки «Місто-герой України» Волновасі, Гостомелю, Маріуполю, Харкову, Херсону, Чернігову (2022)

Відповідно до Указу Президента України від 06.03.2022 р. № 111/2022

550 років від дня народження **Мікеланджело Буонарроті** (1475–1564), італійського скульптора, архітектора, інженера, художника, поета

160 років від дня народження **Григорія Івановича Грушевського** (1865–бл. 1922), українського письменника, драматурга, фольклориста, педагога, громадського діяча

Дату смерті подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними помер бл. 1933 р.

7

240 років від дня народження **Алессандро Франческо Томазо Мандзоні** (1785–1873), італійського письменника

190 років від дня народження **Василя Федоровича Смиренка** (1835–1915), українського підприємця-цукрочара, вченого, мецената

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 1831 р.

8

Міжнародний день боротьби за права жінок і міжнародний мир

Відзначається щорічно з 1977 р. за рішенням ООН на згадку щодо культурних, політичних та соціально-економічних досягнень жінок

Міжнародний жіночий день

День землевпорядника

Відзначається щорічно в другу суботу березня відповідно до Указу Президента України від 11.12.1999 р. № 1556/99

100 років від дня народження **Юхима Петровича Геллера** (1925–1998), українського спортсмена, шахіста, шахового теоретика

9–10

Щороку в Україні відзначають Шевченківські дні, що припадають на роковини народження та смерті Тараса Шевченка – 9 і 10 березня

9

211 років від дня народження **Тараса Григоровича Шевченка** (1814–1861), українського поета, художника, мислителя, громадського діяча

95 років від початку (09.03–19.04.1930) сфабрикованого процесу над членами «Спілки визволення України» (СВУ)

200 років від дня народження **Павла Івановича Леонтовича** (1825–1880), українського письменника, культурно-освітнього діяча

10

День Державного гімну України

Затверджено Кабінетом Міністрів України 7 грудня 2021 р.

Міжнародний день жінок-суддів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 274

160 років від дня (1865) першого публічного виконання Гімну України «**Ще не вмерла України...**» (слова П. Чубинського, музика М. Вербицького) на концерті до дня пам'яті Т. Шевченка в Перемишлі (Польща)

11

180 років від дня народження **Василя Петровича Єрмакова** (1845–1922), українського вченого, математика, педагога, одного з організаторів Київського фізико-математичного товариства

120 років від дня народження **Василя Семеновича Ващенка** (1905–1993), українського мовознавця, основоположника досліджень у галузях української діалектології, лексикографії, лексикології, лінгвостилістики, історії мови

12

Всесвітній день боротьби із кіберцензурою

340 років від дня народження **Джорджа Барклі** (Берклі) (1685–1753), ірландського філософа, ідеаліста, єпископа

190 років від дня народження **Саймона Ньюкома** (1835–1909), американського астронома, математика, економіста

100 років від дня народження **Романа Володимировича Кучера** (1925–1991), українського фізико-хіміка

100 років від дня народження **Гаррі Макса Гаррісона** (1925–2012), американського та ірландського письменника-фантаста, редактора, художника-ілюстратора

13

170 років від дня народження **Персіваля Ловелла** (1855–1916), американського математика, астронома, сходознавця, дипломата, дослідника планети Марс

120 років від дня народження **Миколи Дмитровича Станіславського** (1905–1970), українського режисера

115 років від дня народження **Наталії Романівни Березинської-Шухевич** (1910–2002), української громадсько-культурної діячки, учасниці національно-визвольної боротьби ОУН-УПА, дружини Головного командира УПА Р. Шухевича

100 років від дня народження **Марії Степанівни Штепи** (1925–2020), української літераторки, учасниці національно-визвольних змагань, членкині ОУН

65 років від дня народження **Юрія Ігоровича Андруховича** (1960), українського поета, прозаїка, есеїста, перекладача, одного з засновників поетичної групи «Бу-Ба-Бу»

14

Міжнародний (Всесвітній) день дій проти гребель (Міжнародний день річок)

Започатковано в 1997 р. з ініціативи громадської організації «Міжнародна мережа річок» (США)

День українського добровольця

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 17.01.2017 р. № 1822-VIII

190 років від дня народження **Джованні Вірджініо Скіапареллі** (1835–1910), італійського астронома

120 років від дня народження **Реймона Клода Фердинанда Арона** (1905–1983), французького філософа, соціолога, політолога, публіциста, наукові напрацювання якого широко використовуються також українськими дослідниками при вивченні соціальної історії ХХ ст.

15

Всесвітній день захисту прав споживачів

Відзначається щорічно з 1983 р. під егідою ООН

175 років від дня одруження в Бердичеві (1850) французького письменника **Оноре де Бальзака** та графині **Евеліни Ганської**

165 років від дня народження **Володимира Ароновича Хавкіна** [справж. ім'я – Маркус-Вольф, також використовував – Вальдемар (Мордехай-Вольф)] (1860–1930), українського, французького, швейцарського та індійського бактеріолога, імунолога, епідеміолога, творця перших вакцин проти чуми та холери

16

День працівників житлово-комунального господарства і побутового обслуговування населення

Відзначається щорічно в третю неділю березня відповідно до Указу Президента України від 15.02.1994 р. № 46/94 (Указ у редакції Указу Президента від 19.05.1995 р. № 385/95)

90 років від дня народження **Ігоря Миколайовича Коваленка** (1935–2019), українського вченого в галузі математики та кібернетики

19

Міжнародний день читання мені (International Read to Me)

130 років від дня народження **Григорія Васильовича Голинського** (Голинського-Гурбича) (1895–1941), українського військового діяча, командира Гуцульського куреня УГА

130 років від дня народження **Максима Тадейовича Рильського** (1895–1964), українського поета, перекладача, громадського діяча

125 років від дня народження **Фредеріка Жоліо-Кюрі** (1900–1958), французького фізика, громадського діяча, одного з засновників і лідерів всесвітнього Руху прихильників миру та Пагуошського руху вчених (рух вчених, які виступають за мир, роззброєння та міжнародну безпеку, за запобігання світової термоядерної війни та наукову співпрацю), лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1935)

95 років від дня народження **Ліни Васиївни Костенко** (1930), української поетеси, письменниці, культурологині, дисидентки, громадської діячки

20

Міжнародний день щастя

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 66 / 281

День французької мови в ООН

Засновано для святкування багатомовності та культурного різноманіття, а також для сприяння рівноправному використанню всіх шести офіційних мов ООН

21

Всесвітній день поезії

Відзначається щорічно відповідно до рішення 30-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО

Всесвітній день людей з синдромом Дауна

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 66 / 149

Міжнародний день боротьби за ліквідацію расової дискримінації

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 2142 (XXI)

Міжнародний день Навруз

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 64 / 253

Міжнародний день лісів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 67 / 200

22

День підняття над смт Макаровом державного прапора України (2022)

Всесвітній день водних ресурсів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 47 / 193

80 років від початку (1945) **переможного бою відділу УПА «Галайда І» під командуванням В. Василяшка** проти двох полків Червоної армії та спецвідділів НКВС поблизу с. Зіболки на Львівщині

130 років від дня народження **Івана Леонтійовича Ле** [справж. ім'я – Мойся] (1895–1978), українського письменника, журналіста, редактора, громадського діяча

Дату народження подано за даними ЕСУ, ЕІУ, УЛЕ; за іншими даними народився 21.03.1895 р.

23

Всесвітній метеорологічний день

Відзначається щорічно з 1950 р. від дня набуття чинності Конвенції Всесвітньої метеорологічної організації (ВМО) WMO / EC-XII / Res. 6

24

Присвоєння почесної відзнаки «Місто-герой України» Бучі, Ірпеню, Миколаєву, Охтирці (2022)

Присвоєно відповідно до Указу Президента України від 24.03.2022 р. № 164/2022

Всесвітній день боротьби з туберкульозом

Відзначається щорічно з 1882 р., від дня, коли доктор Р. Кох оголосив про виявлення туберкульозної бацили

Міжнародний день права на встановлення істини щодо грубих порушень прав людини і гідності жертв

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 65 / 196

Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на туберкульоз

Відзначається щорічно згідно з Указом Президента України від 22.03.2002 р. № 290/2002

125 років від дня народження **Івана Семеновича Козловського** (1900–1993), українського співака

90 років від дня відкриття в Харкові (1935) пам'ятника **Т. Шевченку**

25

Благовіщення Пресвятої Богородиці

Міжнародний день солідарності з жертвами рабства та трансатлантичної работоргівлі

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 62 / 122

Міжнародний день солідарності з працівниками [ООН], які утримуються під вартою і зникли безвісти

Відзначається щорічно відповідно до рішення Конвенції з безпеки персоналу ООН та пов'язаного з нею персоналу, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН А / RES / 49 / 59

День Служби безпеки України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 22.03.2001 р. № 193/2001

115 років від дня народження **Михайла Васильовича Дяченка** [Марко Боєслав] (1910–1952), українського військового та політичного діяча, поета УПА, публіциста, ідеолога, пропагандиста українського збройного підпілля ОУН-УПА, редактора підпільного часопису «Чорний ліс» (1947–1950)

26

Собор Архангела Гавриїла

День звільнення м. Тростянця від російських окупантів (2022)

День Національної гвардії України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 18.03.2015 р. № 148/2015

100 років від дня народження **П'єра Булеза** (1925–2016), французького композитора, диригента, музичного діяча, одного з лідерів європейського композиторського авангарду

27

Всесвітній або Міжнародний день театру

Відзначається щорічно з 1962 р. Започаткований у Відні на IX конгресі Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО в 1961 р.

180 років від дня народження **Вільгельма Конрада Рентгена** (1845–1923), німецького інженера, фізика, винахідника короткохвильового електромагнітного випромінювання, відомого нині як рентгенівське проміння, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1901)

28

День звільнення м. Ірпеня від російських окупантів (2022)

Всесвітній день історика (Nistorian Day)

Всесвітній день фортепіано (International Piano Day)

150 років від дня народження **Миколи Михайловича Пирогова** [Пирогів] (1875–1961), українського терапевта, полковника Армії УНР, освітнього діяча (Австралія)

100 років від дня народження **Дмитра Михайловича Гнатюка** (1925–2016), українського співака, режисера, педагога, Героя України (2005)

30

Міжнародний день за світ без відходів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 161

День олівця (Pencil Day)

31

День звільнення м. Бучі від російських окупантів (2022)

День флориста

340 років від дня народження **Йоганна Себастьяна Баха** (1685–1750), німецького композитора, органіста, клавесиніста, скрипаля, одного з творців світової музичної класики

КВІТЕНЬ

1

День звільнення смт Бородянки від російських окупантів (2022)

Територію всієї Макарівської громади звільнено від російських окупантів (2022)

Міжнародний день птахів

Відзначається щорічно з 1906 р. від дня підписання Міжнародної конвенції про охорону птахів

День сміху

Неофіційне свято. Відзначається за традицією

160 років від дня народження **Адольфа Зігмонді (Жигмонді) Ріхарда** (1865–1929), австрійського та німецького хіміка, лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1925)

150 років від дня народження **Едгара Воллеса (Едгара Вейлса)** (1875–1932), англійського письменника, драматурга, журналіста, кіносценариста, творця нового літературного жанру «трилер»

120 років від дня народження **Еммануеля Муньє** (1905–1950), французького філософа, засновника сучасного французького персоналізму

90 років від дня народження **Вадима Дмитровича Кришенка** (1935), українського поета-пісняра

2

День звільнення Київщини від російських окупантів (2022)

Всесвітній день поширення інформації про проблему аутизму

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 62 / 139

300 років від дня народження **Джованні Джакомо Казанови** (1725–1798), італійського письменника, мемуариста, мандрівника

220 років від дня народження **Ганса Крістіана Андерсена** (1805–1875), данського письменника, поета, драматурга, казкаря

150 років від дня народження **Волтера Персі Крайслера** (1875–1940), американського підприємця, автомобілебудівника, засновника корпорації *Chrysler*

120 років від дня народження **Сержа (Сергія Михайловича) Лифаря** (1905–1986), французького артиста балету, балетмейстера, хореографа, публіциста, педагога, теоретика, історика та реформатора балетного мистецтва, театрального-громадського діяча, колекціонера, бібліофіла українського походження

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за Encyclopædia Britannica, спогадами митця; за іншими даними народився 15.04.1904 р.

3

150 років від дня народження **Дениса Васильовича Коренця** (1875–1946), українського історика, географа, педагога, організатора фахового економічного шкільництва, лідера кооперативного руху, культурно-освітнього діяча (Німеччина)

4

Міжнародний день просвіти з питань мінної небезпеки та допомоги в діяльності щодо розмінування

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 60 / 97

Міжнародний день Інтернету (World Internet Day)

130 років від дня народження **Василя Яковича Потішка** (1895–1991), українського інженера-економіста, політичного діяча, учасника визвольних змагань 1917–1921 та 1940–1950 років (США)

5

Міжнародний день моральності

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 329

Міжнародний день супу

6

Початок війни на Сході України (2014)

День звільнення Чернігівщини від російських окупантів (2022)

Міжнародний день спорту на благо миру та розвитку

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 67 / 296

День геолога

Відзначається щорічно в першу неділю квітня відповідно до Указу Президента України від 07.02.1995 р. № 110/95

100 років від дня народження **Григорія Яковича Сергієнка** (1925–2015), українського історика

60 років від дня народження **Едуарда (Артемія) Валерійовича Драча** (1965), українського поета, бандуриста, композитора

7

Всесвітній день здоров'я

Відзначається щорічно в день набуття чинності Статуту ВООЗ WHA / A. 2 / Res. 35

Міжнародний день пам'яті про геноцид у Руанді (1994)

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES 58 / 234

8

День «Намалюй пташку»

130 років від дня народження **Максима Калениковича Куренського** (1895–1940), українського математика

10

Міжнародний день братів та сестер

Неофіційне свято, запроваджене мешканкою Нью-Йорка Клаудією Еварт, відзначається з 1998 р.

Міжнародний день Руху Опору

75 років від дня народження **Петра Павловича Чухрая** (1950–2018), українського бандуриста, педагога, громадського діяча

11

Міжнародний день визволення в'язнів нацистських концтаборів

Відзначається щорічно за ініціативою ООН. Цього дня в 1945 р. в'язні Бухенвальда підняли повстання проти нацистів

80 років від початку (1945) повстання в'язнів концтабору в Бухенвальді

270 років від дня народження **Джеймса Паркінсона** (1755–1824), англійського лікаря-психіатра, геолога, палеонтолога, який описав хворобу центральної нервової системи – дрижальний параліч (паркінсонізм)

200 років від дня народження **Фердинанда Лассалля** (1825–1864), німецького філософа, публіциста, політичного діяча

12

Міжнародний день польоту людини в космос

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 65 / 271

День працівників ракетно-космічної галузі України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 13.03.1997 р. № 230/97

День «Облиште все і читайте» (Drop Everything and Read Day)

140 років від дня народження **Робера Делоне** (1885–1941), французького живописця, графіка, скульптора, художника театру, основоположника «орфізму», чоловіка С. Делоне-Терк

95 років від дня народження **Мирослава Володимировича Поповича** (1930–2018), українського вченого-філософа, педагога, громадсько-політичного діяча

13

Вхід Господній в Єрусалим. Вербна неділя

180 років від дня народження **Ріхарда Асмана** (1845–1918), німецького метеоролога

14

Всесвітній день боротьби з хворобою Шагаса

Затверджено на 72-й сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я (2019). Запроваджено на честь Карлоса Шагаса – бразильського лікаря, який 14 квітня 1909 р. вперше діагностував це захворювання

330 років від дня народження **П'єтро Гварнері** (1695–1762), італійського скрипкового майстра

80 років від дня народження **Сергія Сергійовича Дяченка** (1945–2022), українського письменника-фантаста, сценариста (США)

15

Всесвітній день мистецтва

Відзначається з 2012 р., ініційовано Міжнародною асоціацією мистецтв *International Association of Art*, партнером ЮНЕСКО, для підвищення обізнаності щодо творчої діяльності в усьому світі

Міжнародний день культури

Запроваджений на честь прийняття в 1935 р. міжнародного договору «Про захист художніх і наукових закладів та історичних пам'яток», відомого в міжнародно-правовій практиці як Пакт Реріха

16

Всесвітній день боротьби з дитячим рабством

315 років від дня (1710) ухвалення Конституції Пилипа Орлика

17

День пожежної охорони

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 11.10.2013 р. № 555/2013

Міжнародний день кави (International Coffee Day)

120 років від дня народження **Йосипа Андрійовича Багмута** (1905–1968), українського мовознавця, перекладача

18

Страсна п'ятниця

Міжнародний день пам'яток і визначних місць

Відзначається щорічно з 1984 р., встановлено Асамблеєю Міжнародної ради з питань охорони пам'яток і визначних місць (ІКОМОС), створеної при ЮНЕСКО

День пам'яток історії та культури

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 23.08.1999 р. № 1062/99

125 років від дня народження **Валентини Миколаївни Чистякової** (1900–1984), української актриси, педагогині

120 років від дня народження **Джорджа Герберта Гітчінгса** (1905–1998), американського біохіміка, фармаколога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1988)

90 років від дня народження **Миколи Яковича Чурилова** (1935–2014), українського художника-постановника анімаційних фільмів

19

Всесвітній день поезії та творчого мислення

День довкілля

Відзначається щорічно в третю суботу квітня відповідно до Указу Президента України від 06.08.1998 р. № 855/98

230 років від дня народження **Крістіана Готтфріда Еренберга** (1795–1876), німецького натураліста, біолога, зоолога, геолога, анатома, мікроскопіста, засновника мікропалеонтології

20

Світле Христове Воскресіння (Великдень)

Міжнародний день кліматичної фантастики (International Cli-Fi Day)

День народження детективу

155 років від дня народження **Василя Олександровича Осьмака** (1870–1942), українського вченого, архітектора, педагога, одного з засновників Київського будівельного інституту (нині – Київський національний університет будівництва і архітектури)

21

Всесвітній день творчості та інноваційної діяльності

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 71 / 284

90 років від дня народження **Олександра Ігоровича Муратова** (1935), українського кінорежисера, кіносценариста, поета, публіциста, сина поета, драматурга І. Муратова

22

Всесвітній день Матері-Землі

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 63 / 278

23

День святого великомученика Юрія (Георгія) Переможця (Юрія Змісорця)

Всесвітній день книги та авторського права

Відзначається щорічно відповідно до рішення Резолюції 3.18 28-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО від 15.11.1995 р.

Всеукраїнський день психолога

День англійської мови в ООН

День іспанської мови в ООН

Засновані ООН у 2010 р. для святкування багатомовності та культурного різноманіття, а також для сприяння рівноправному використанню всіх шести офіційних мов ООН

840 років від початку (1185) походу князя Ігоря Святославовича на половців

105 років від дня народження **Григорія Михайловича Тютюнника** [за паспортом – Єгор] (1920–1961), українського письменника, журналіста, публіциста, педагога, брата Григора Тютюнника
Дату народження подано за ЕІУ, даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними народився 06.04.1920 р., 06.05.1920 р.

24

Міжнародний день багатосторонності і дипломатії в ім'я миру

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 127

Міжнародний день солідарності молоді (International Day of Youth Solidarity)

180 років від дня народження **Карла Фрідріха Георга Шпіттелера** (1845–1924), швейцарського поета, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1919)

110 років від дня народження **Євгена Станіславовича Боровика** (1915–1966), українського фізика

25

Всесвітній день боротьби з малярією

Відзначається щорічно, заснований на 60-й сесії ВООЗ (2007)

Міжнародний день делегата [держав – членів ООН]

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 286

125 років від дня народження **Вольфганга Ернста Паулі** (1900–1958), австрійського та швейцарського фізика-теоретика, одного з творців квантової фізики, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1945)

26

День чорнобильської трагедії

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президії Верховної Ради УРСР від 29.03.1990 р. № 8985-XI

Міжнародний день пам'яті жертв радіаційних аварій та катастроф

Відзначається щорічно відповідно до рішення, прийнятого в грудні 2003 р. Генеральною Асамблеєю ООН

Міжнародний день пам'яті про чорнобильську катастрофу

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 71 / 125

Міжнародний день інтелектуальної власності

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної асамблеї Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), ухваленого у вересні 2000 р.

185 років від дня виходу у світ (1840) першої поетичної збірки **Т. Шевченка «Кобзар»**

135 років від дня народження **Миколи Костянтиновича Зерова** (1890–1937), українського поета, літературознавця, перекладача, критика, педагога

70 років від дня народження **Сергія Вадимовича Набоки** (1955–2003), українського журналіста, видавця, учасника правозахисного руху, дисидента, громадського діяча

27

Всесвітній день поріднених міст

Відзначається щорічно, в останню неділю квітня, відповідно до рішення Всесвітньої федерації поріднених міст (ВФПМ)

28

Всесвітній день охорони праці

Відзначається щорічно з 2003 р. за ініціативою Міжнародної організації праці (МОП)

День охорони праці

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 18.08.2006 р. № 685/2006

Початок **операції «Вісла»** – примусових депортацій українців з українських етнічних земель Лемківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя (1947)

29

День пам'яті жертв застосування хімічної зброї

Відзначається щорічно відповідно до рішення 10-ї сесії Конференції держав – учасниць Організації заборони хімічної зброї С-10/5 від 11.11.2005 р.

Міжнародний день танцю

Відзначається щорічно з 1982 р. за рішенням ЮНЕСКО в день народження французького балетмейстера Ж.-Ж. Новера

Всеукраїнський день футболу

Неофіційне свято, відзначається щорічно. Саме цього дня в 1992 р. свій дебютний матч зіграла Національна збірна України з футболу

Всесвітній день виконання дитячих бажань

110 років від початку (29.04–04.05.1915) **боїв за гору Маківка** в Карпатах між УСС та російськими військами

30 років від дня відкриття (1995) **пам'ятника жертвам репресій 1937–1941 рр.** у Биківнянському лісі поблизу Києва

30

Міжнародний день джазу

Відзначається щорічно з листопада 2011 р. за ініціативою ЮНЕСКО

День прикордонника України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 27.04.2018 р. № 111/2018

Рік народження подано за ЕСУ; за іншими даними народився 1904 р.

ТРАВЕНЬ

1

День праці

110 років від дня народження **Віктора Яковича Починка** (1915–1999), українського вченого в галузі органічної хімії, педагога

90 років від дня народження **Олександра Володимировича Городиського** (1930–1992), українського вченого в галузі електрохімії

90 років від дня народження **Григорія Васильовича Самойленка** (1935), українського філолога, літературознавця, бібліографа, історика культури, краєзнавця

80 років від дня народження **Василя Івановича Зінкевича** (1945), українського співака, Героя України (2009)

2

Всесвітній день тунця

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 71 / 274

3

Всесвітній день свободи преси

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН A / DEC / 48 / 432

День Сонця

Відзначається щорічно з 1994 р. за ініціативою Міжнародного товариства сонячної енергії

День кондитера

120 років від дня народження **Юрія Андрійовича Лавріненка** (1905–1987), українського літературознавця, публіциста, есеїста, критика, редактора, дослідника «Розстріляного відродження» (США)

4

Міжнародний день пожежників (IFFD)

Всесвітній день щедрості

145 років від дня народження **Юрія** (Георгія) **Пилиповича Тищенка** (1880–1953), українського письменника, публіциста, перекладача, видавця, журналіста, громадського діяча

5

Всесвітній день португальської мови

Відзначається щорічно з 2019 р. відповідно до рішення 40-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО

Міжнародний день акушерства

Неофіційне свято. Відзначається щорічно з 1987 р. за пропозицією Міжнародної конфедерації акушерок

День фахівців цивільно-військового співробітництва ЗСУ

Відзначається щорічно відповідно до наказу Головнокомандувача Збройних Сил України від 24.12.2022 року № 333

125 років від дня народження **Юрія Івановича Липи** (1900–1944), українського письменника, публіциста, лікаря, громадсько-політичного діяча, автора української геополітичної концепції, одного з ідеологів українського націоналізму

Дату народження подано за ЕСУ, надгробком, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 22.04.1900 р., 18.05.1900 р., 05.06.1900 р.

6

День піхоти

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 19.04.2019 р. № 152/2019

7

День фізика

170 років від дня народження **Миколи Феофановича Кашенка** (1855–1935), українського вченого-селекціонера в галузі рослинництва, зоолога, ембріолога, одного з засновників та першого директора Зоологічного музею ВУАН (нині – Національний науково-природничий музей НАН України)

8–9

Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни

Відзначаються щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН A / RES / 59 / 26

8

День апостола та євангеліста Іоанна Богослова

Всесвітній день Червоного Хреста і Червоного Півмісяця

Відзначається щорічно в день народження Анрі Дюнан (1828–1910), засновника Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця

День Перемоги в Європі

Відзначається на згадку про 8 травня 1945 р. (в країнах Британської Співдружності 7 травня 1945 р.) – дату, коли Антигітлерівська коаліція офіційно прийняла беззастережну капітуляцію нацистської Німеччини

День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років

Відзначається щорічно відповідно до Закону України «Про День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» від 29.05.2023 р. № 3107-ІХ

100 років від дня народження **Юрія Макаровича Березанського** (1925–2019), українського математика, одного з фундаторів сучасної теорії функціонального аналізу

9

День Миколи Весняного. Перенесення мощей святителя Миколая Чудотворця

День Європи

Відзначається щорічно в Європейському Союзі та інших країнах, а також в Україні відповідно до Указу Президента України від 08.05.2023 р. № 266/2023

80 років від дня (1945) перемоги над нацизмом у Другій світовій війні

10

Всесвітній день мігруючих птахів

Відзначається щорічно в другу суботу травня та другу суботу жовтня. Започаткований у 2006 р. Секретаріатом Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водоплавних птахів (AEWA) у співпраці з Секретаріатом Конвенції щодо збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS)

Міжнародний день органі

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 262

Всесвітній день руху заради здоров'я

840 років від початку (1185) **битва на Каялі** – бій руських полків під керівництвом новгород-сіверського князя Ігоря Святославича та його брата Всеволода із військом половецького хана Кончака

230 років від дня народження **Жака Ніколя Огюстена Тьєррі** (1795–1856), французького історика, одного з засновників французької історіографії

135 років від дня народження **Володимира Васильовича Огієвського** (1890–1979), українського вченого в галузі радіотехніки, педагога, одного з засновників першої постійно діючої радіостанції в Україні

Дату народження подано за ЕСУ, даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними народився 11.05.1890 р.

11

День матері

Відзначається щорічно в другу неділю травня відповідно до Указу Президента України від 10.05.1999 р. № 489/99

12

Міжнародний день медичної сестри

Відзначається щорічно відповідно до рішення Міжнародної ради медичних сестер (ICN) в день народження Ф. Найтінгейл, однієї із засновниць служби сестер милосердя

Міжнародний день охорони здоров'я рослин

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 76 / 256

130 років від дня народження **Вільяма Френсіса Джока** (1895–1982), американського фізико-хіміка, лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1949)

14

День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 02.02.2021 р. № 4479

140 років від дня народження **Отто Клемперера** (1885–1973), німецького композитора, диригента

15

Всесвітній день вишиванки

Неофіційне свято. Відзначається щорічно в третій четвер травня

Міжнародний день сім'ї (родини)

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 47 / 237

День сім'ї

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 30.12.2011 р. № 1209/2011 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 28.07.2023 р. № 455/2023)

180 років від дня народження **Іллі Ілліча Мечникова** (1845–1916), українського та французького мікробіолога, зоолога, патолога, геронтолога, одного з основоположників еволюційної ембріології, імунології та мікробіології, творця наукової школи

110 років від дня народження **Пола Ентоні Семюелсона** (1915–2009), американського економіста, лауреата Нобелівської премії в галузі економіки (1970)

90 років від дня народження **Радни Пилиповича Сахалтуєва** (1935), українського художника, книжкового графіка, карикатуриста, постановника мультиплікаційних фільмів, одного з творців сучасної української мультиплікації

16

Міжнародний день мирного співіснування

Відзначається щорічно згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 130

Міжнародний день світла

Відзначається щорічно відповідно до Резолюції ЮНЕСКО 39 С / 16. Цього дня 1960 р. вперше було успішно застосовано лазер, розроблений фізиком та інженером Т. Майманом

130 років від дня народження **Годося** (Теодосія, Феодосія) **Степановича Осьмачки** (1895–1962), українського поета, прозаїка, перекладача, педагога, громадсько-політичного діяча

120 років від дня народження **Генрі Фонда** (1905–1982), американського актора театру та кіно

17

Всесвітній день електров'язку та інформаційного суспільства

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 60 / 252

День науки

Відзначається щорічно в третю суботу травня відповідно до Указу Президента України від 14.02.1997 р. № 145/97

160 років від дня заснування в Парижі (1865) **Міжнародної спілки електров'язку** (на той час – Міжнародний телеграфний союз)

18

Міжнародний день музеїв

Відзначається щорічно згідно з рішенням XI Генеральної конференції Міжнародної ради музеїв, яка відбулась у травні 1977 р.

День пам'яті жертв політичних репресій

Відзначається щорічно в третю неділю травня відповідно до Указу Президента України від 21.05.2007 р. № 431/2007

День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу (1944)

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 12.11.2015 р. № 792-VIII

День боротьби за права кримськотатарського народу

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 16.05.2014 р. № 472/2014

День резервіста України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 19.04.2019 р. № 154/2019

81 рік від початку (1944) депортації кримськотатарського народу – насильницького виселення комуністичним тоталітарним режимом кримських татар з їхньої історичної батьківщини – Криму
175 років від дня народження **Олівера Гевісайда** (1850–1925), британського вченого, інженера, математика, фізика

19

Всесвітній день випічки (World Baking Day)

Подію започаткували у 2012 році, має за мету залучення людей до приготування домашньої випічки та пригощення нею рідних, друзів, колег чи сусідів.

20

Всесвітній день бджіл

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 211

Всесвітній день метрології

Відзначається щорічно з 1999 р. за ініціативою Міжнародного комітету мір і ваг

День банківських працівників

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 06.03.2004 р. № 316/2004

130 років від дня народження **Реджинальда Джозефа Мітчелла** (1895–1937), британського авіаконструктора, який розробив 24 моделі літаків, зокрема і винищувач *Supermarine Spitfire*

21

Рівноапостольних Костянтина та матері його Єлени

Всесвітній день культурного різноманіття в ім'я діалогу та розвитку Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 57/249

Міжнародний день чаю

Відзначається щорічно згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 241

22

Міжнародний день біологічного різноманіття

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 55 / 201

День перепоховання праху (1861) Тараса Григоровича Шевченка, українського поета, художника, мислителя, громадського діяча, на Чернечій горі поблизу Канева

185 років від дня народження **Марка Лукича Кропивницького** (1840–1910), українського драматурга, актора, режисера, композитора, хормейстера, педагога, театрального діяча, одного з засновників українського професійного театру

80 років від дня народження **Юрія Євгеновича Рибчинського** (1945), українського поета, пісняра, драматурга, сценариста, одного з засновників сучасної української естрадної пісні, Героя України (2020)

23

День Героїв або Свято Героїв

Неофіційне свято. Відзначається щорічно на честь українських вояків – борців за волю України. У травні загинув ідеолог українського самостійництва М. Міхновський (1924), 23 та 25 травня було вбито лідерів українського визвольного руху Є. Коновальця (1938) та С. Петлюру (1926). Учасники визвольного руху Свято Героїв відзначали з часів Другої світової війни

День морської піхоти України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 23.05.2018 р. № 145/2018

130 років від дня заснування (1895) **Нью-Йоркської публічної бібліотеки**

100 років від дня народження **Джошуа Ледерберга** (1925–2008), американського генетика, біохіміка, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1958)

24

День рівноапостольних Кирила та Мефодія

День слов'янської писемності і культури

Відзначається щорічно в день ушанування пам'яті святих рівноапостольних Кирила та Мефодія відповідно до Указу Президента України від 17.09.2004 р. № 1096/2004

25

Міжнародний день зниклих безвісти дітей

Відзначається щорічно з 2002 р. за ініціативою Європейського центру зниклих і тих, що зазнали сексуального насильства, дітей

Міжнародний день героїв боротьби з тоталітаризмом

Відзначається щорічно відповідно до резолюції Європейського парламенту 2019 / 2819 (RSP)

День хіміка

Відзначається щорічно в останню неділю травня відповідно до Указу Президента України від 07.05.1994 р. № 219/94

День рушника

165 років від дня народження **Костянтина Івановича Рубинського** (1860–1930), українського бібліотекознавця, бібліографа, перекладача, педагога, засновника Харківської бібліотечної школи й української школи бібліотекознавства

28

Всеукраїнський день краєзнавства

Відзначається щорічно, запроваджено відповідно до рішення VI з'їзду Національної спілки краєзнавців України, що відбувся 23.01.2017 р.

Міжнародний день здоров'я жінок

100 років від часу проведення у Харкові (28–31.05.1925) **Першої Всеукраїнської краєзнавчої конференції**

29

Вознесіння Господнє

Міжнародний день миротворців ООН

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 57 / 129

30

Міжнародний день картоплі

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 78 / 123

31

Всесвітній день без тютюну

Відзначається щорічно відповідно до рішення ВООЗ WHA 42.19, прийнятого на 42-й сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я

День працівників видавництва, поліграфії і книгорозповсюдження

Відзначається щорічно в останню суботу травня відповідно до Указу Президента України від 25.05.1999 р. № 563/99

Цього місяця виповнюється:

760 років від дня народження **Данте Аліґ'єрі** (1265–1321), італійського поета, письменника, політика

ЧЕРВЕНЬ

1

Всесвітній день батьків

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 66 / 292

Міжнародний день захисту дітей

Засновано в 1949 р. за рішенням сесії Міжнародної демократичної федерації жінок

День захисту дітей

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 30.05.1998 р. № 568/98

День працівників місцевої промисловості

Відзначається щорічно в першу неділю червня відповідно до Указу Президента України від 20.08.2002 р. № 726/2002

День працівників водного господарства

Відзначається щорічно в першу неділю червня відповідно до Указу Президента від 18.03.2003 р. № 226/2003

3

Всесвітній день велосипеда

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 272

475 років від дня народження **Івана** (Іоанна) **Вишенського** (1550 – після 1620), українського письменника-полеміста, релігійного та літературного діяча, одного з засновників Манявського монастиря біля с. Манява (Івано-Франківська обл.)

65 років від дня народження **Віктора Анатолійовича Вергунова** (1960), українського історика природознавства, вченого-аграрія в галузі сільськогосподарської меліорації, організатора галузевої бібліотечної справи

4

Міжнародний день безвинних дітей – жертв агресії

Відзначається щорічно згідно з рішенням Надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН А / RES / ES-7 / 8

День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії РФ проти України

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 01.06.2021 р. № 5343

5

Всесвітній день навколишнього середовища

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 2994 (XXVII)

Міжнародний день боротьби з незаконним, непідзвітним та нерегульованим рибним промислом

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 72

125 років від дня народження **Денніса** (Денеша) **Габора** (1900–1979), англійського та угорського фізика, основоположника голографії, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1971)

75 років від дня народження **Андрія Храпливого** (1950), американського фізика українського походження

6

День журналіста

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 25.05.1994 р. № 251/94

175 років від дня народження **Карла Фердинанда Брауна** (1850–1918), німецького фізика, винахідника бездротового телеграфу та кінескопа (катодно-променевої трубки), лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1909)

150 років від дня народження **Томаса Манна** (1875–1955), німецького письменника, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1929)

7

Всесвітній день безпеки харчових продуктів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 250

95 років від дня народження **Івана Олексійовича Кандиби** (1930–2002), українського правозахисника, дисидента, громадсько-політичного діяча, одного з членів-засновників Української Гельсінської групи

8

День святої Трійці

Всесвітній день океанів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 63 / 111

День працівників легкої промисловості

Відзначається щорічно в другу неділю червня відповідно до Указу Президента України від 09.06.1994 р. № 285/94

9

Міжнародний день архівів (International Archives Day)

Міжнародний день друзів (International Friends Day)

250 років від дня народження **Георга Фрідріха Гротефенда** (1775–1853), німецького філолога, котрий заклав основи дешифрування давньоперського клинопису

150 років від дня народження **Генрі Галлетта Дейла** (1875–1968), англійського нейробіолога, фармаколога, фізіолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1936)

10

Всесвітній день модерну (Всесвітній день стилю модерн)

Неофіційне свято, відзначається з 2013 р.

Всесвітній день морозива

Неофіційне свято. Саме цього дня 1786 р. у США стартували масові продажі цих ласощів

160 років від дня народження **Фредеріка Альберта Кука** (1865–1940), американського лікаря, полярного дослідника, мандрівника

110 років від дня народження **Сола Беллоу** (Соломона Белоуса) (1915–2005), американського письменника, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1976)

12

Всесвітній день боротьби з дитячою працею

Відзначається щорічно за ініціативою Міжнародної організації праці

День працівника фондового ринку

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 11.03.2008 р. № 202/2008

13

Міжнародний день поширення інформації про альбінізм

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 69 / 170

160 років від дня народження **Вільяма Батлера Єйтса** (1865–1939), ірландського поета, драматурга, театрального діяча, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1923)

14

Всесвітній день донора крові

Відзначається щорічно відповідно до рішення Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я ВНА 58.13. Цього дня в 1868 р. народився австрійський лікар К. Ландштейнер, який відкрив групи крові в людини

15

Всесвітній день розповсюдження інформації щодо зловживань відносно літніх людей

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 66 / 127

День батька

Відзначається щорічно в третю неділю червня відповідно до Указу Президента України від 18.05.2019 р. № 274/2019

Всесвітній день пожертвувань (Worldwide Day of Giving)

250 років від дня (1775) руйнування російською імперською армією Запорізької Січі

110 років від дня народження **Томаса Хакла Веллера** (1915–2008), американського вірусолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1954)

16

Міжнародний день сімейних грошових переказів

Заснований з ініціативи Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку – спеціальної структури в межах ООН (2015)

17

Всесвітній день боротьби з опустелюванням та посухами

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 49 / 115

20 років від дня відкриття в Києві (2005) приватного **Музею сучасного мистецтва України**

18

Міжнародний день боротьби з мовою ворожнечі

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 309

День сталої гастрономії

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES 71 / 246

180 років від дня народження **Шарля Луї Альфонса Лаверана** (1845–1922), французького біолога, паразитолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1907)

110 років від дня народження **Костянтина Івановича Заблонського** (1915–2006), українського інженера-механіка

110 років від дня народження **Романа Ільницького** (1915–2000), українського історика, публіциста, журналіста, редактора, бібліотекаря, педагога, громадсько-політичного діяча, члена ОУН (США)

19

Всесвітній день дитячого футболу

Проголошений Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) і Міжнародною федерацією футбольних асоціацій (ФІФА) з метою привернення уваги світової спільноти до проблем дітей і пропаганди здорового способу життя серед молоді

Міжнародний день боротьби з сексуальним насильством в умовах конфлікту

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 69 / 293

День фермера

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 18.06.2020 р. № 234/2020

130 років від дня народження **Олександра Ілліча Бродського** (1895–1969), українського вченого в галузі фізичної хімії

20

Всесвітній день біженців

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 55 / 76

120 років від дня народження **Сергія Костянтиновича Всехсвятського** (1905–1984), українського астронома

110 років від дня народження **Олександра Борисовича Слуцького** (1915–1967), українського історика

21

Міжнародний день святкування сонцестояння

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 300

Міжнародний день йоги

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 69 / 131

120 років від дня народження **Жана-Поля Сартра** (1905–1980), французького письменника, філософа, сценариста, громадського діяча, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1964)

90 років від дня народження **Франсуази Саган** (1935–2004), французької письменниці, драматургині, сценаристки, кінорежисерки

22

День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 17.11.2000 р. № 1245/2000

Початок **німецько-радянської війни** (1941–1945)

350 років від дня заснування (1675) королем Англії Карлом II **Гринвіцької королівської обсерваторії**, меридіан, що проходить через обсерваторію, було прийнято за точку відліку довготи

23

Міжнародний день вдів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 65 / 189

Міжнародний Олімпійський день

День Державної служби ООН

Відзначається щорічно згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 57 / 277

День Державної служби

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 04.04.2003 р. № 291/2003

День пам'яті жертв розстрілів політичних в'язнів у тюрмах Західної України (1941)

Пам'ять жертв цього злочину вшановується на рівні окремих громад. Український інститут національної пам'яті закликає до загальнонаціонального вшанування та висвітлення теми в ЗМІ

290 років від дня народження **Жана-Батіста-Рене Робіне** (1735–1820), французького філософа, просвітителя, енциклопедиста

24

Різдво пророка Іоанна Хрестителя. День Івана Купала

Міжнародний день жінок у дипломатії

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 76 / 269

25

День моряка

Відзначається щорічно відповідно до Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти STCW / CONF. 2 / DC / 4

День митника України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 25.06.2020 р. № 251/2020

26

Міжнародний день боротьби зі зловживанням наркотичними засобами та їхнім незаконним обігом

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 42 / 112

Міжнародний день на підтримку жертв тортур

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 52 / 149

День кримськотатарського прапора

Неофіційне свято, відзначається за рішенням органів самоврядування кримськотатарського народу з 2010 р., символізує єдність, наступність поколінь кримських татар та їхню боротьбу за свободу і право на самовизначення

215 років від дня народження **Василя Васильовича Гарновського** (старшого) (1810–1866), українського етнографа, історика права, мецената, громадського діяча

27

День мікро-, малих і середніх підприємств

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES 71 / 279

28

День Конституції України

200 років від дня народження **Ріхарда Августа Карла Еміля Ерленмейєра** (1825–1909), німецького хіміка-органіка

150 років від дня народження **Анрі Леона Лебега** (1875–1941), французького математика, автора теорії інтегрування (т. зв. інтеграл Лебега)

29

День святих первоверховних апостолів Петра і Павла

Міжнародний день тропіків

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 70 / 267

День молодіжних та дитячих громадських організацій

Відзначається щорічно в останню неділю червня відповідно до Указу Президента України від 27.06.2008 р. № 599/2008 (зі змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 24.05.2011 р. № 600/2011)

125 років від дня народження **Антуана де Сент-Екзюпері** (1900–1944), французького письменника, авіатора

30

Міжнародний день астероїда

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 71 / 90

Міжнародний день парламентаризму

Відзначається щорічно згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 278

Всесвітній день соціальних мереж

340 років від дня народження **Джона Гея** (1685–1732), англійського поета, драматурга

Дату народження подано за Encyclopædia Britannica, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 10.09.1685 р.

ЛИПЕНЬ

1

День архітектури України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 17.06.1995 р. № 456/95

135 років від дня народження **Юліана Налісника** (1890–1960), українського правознавця, дипломата, громадського діяча (США)

125 років від дня заснування (1900) **Національного університету «Запорізька політехніка»** (на той час – Олександрівське середнє семикласне механіко-технічне училище)

Дату заснування подано за даними сайту Національного університету «Запорізька політехніка»; за іншими даними засновано 19.11.1900 р.

2

День податківця України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 25.06.2020 р. № 252/2020

3

Всесвітній день без поліетиленових пакетів

140 років від дня народження **Павла Васильовича Головіна** (1885–1964), українського хіміка

100 років від дня народження **Дмитра Васильовича Волкова** (1925–1996), українського фізика-теоретика

4

День Національної поліції України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 04.04.2018 р. № 97/2018

День судового експерта

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 10.06.2009 р. № 424/2009

135 років від дня народження **Адама Мечиславовича Солтиса** (1890–1968), українського та польського композитора, диригента, педагога

5

Міжнародний день кооперативів

Відзначається щорічно в першу суботу липня відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 47 / 90

220 років від дня народження **Роберта Фіцроя** (Фіц-Роя) (1805–1865), англійського гідрографа, картографа, метеоролога, основоположника наукової метеорології

6

День Військово-Морських Сил Збройних Сил України

Відзначається щорічно в першу неділю липня відповідно до Указу Президента України від 12.06.2015 р. № 331/2015

День працівників морського та річкового флоту

Відзначається щорічно в першу неділю липня відповідно до Указу Президента України від 12.06.2015 р. № 332/2015

240 років від дня народження **Вільяма Джексона Гукера** (1785–1865), англійського ботаніка

7

День працівника природно-заповідної справи

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 18.08.2009 р. № 629/2009

125 років від дня народження **Юрія Корнійовича** (Георгія Корнелійовича) **Смолича** (1900–1976), українського письменника, прозаїка, публіциста, драматурга, мемуариста, критика, журналіста, громадсько-політичного діяча

Дату народження подано за ЕІУ, даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними народився 08.07.1900 р.

8

130 років від дня народження **Ігоря Євгеновича Тамма** (1895–1971), відомого фізика-теоретика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики, Почесного громадянина міста Кропивницький

9

250 років від дня народження **Метью Грегорі Льюїса** (1775–1818), англійського письменника, драматурга

180 років від дня народження **Джорджа Говарда Дарвіна** (1845–1912), англійського астронома, математика, сина відомого натураліста Ч. Дарвіна

10

День Преподобного Антонія Печерського

День племінниць і племінників

Неофіційне свято, відзначається з 2010 р.

190 років від дня народження **Генрика Йосифовича Венявського** (1835–1880), польського скрипаля, композитора, педагога

130 років від дня народження **Карла Орфа** (1895–1982), німецького композитора, музикознавця, драматурга, театрального діяча, педагога

100 років від дня народження **Станіслава Кононовича Славича-Пристапи** (1925–2013), українського письменника, публіциста, сценариста, журналіста, громадського діяча

100 років від дня народження **Володимира Володимировича Сташиса** (1925–2011), українського вченого, правознавця, педагога, Героя України (2006); на його честь названо Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності Національної академії правових наук України

11

День пам'яті святої рівноапостольної княгині Ольги

День пам'яті жертв геноциду жителів Сребрениці [Боснія і Герцеговина]

Пам'ятна дата, відзначається щорічно в країнах Європейського Союзу

Всесвітній день народонаселення

Відзначається щорічно відповідно до рекомендацій Керівної ради Фонду ООН у галузі народонаселення, поданих у Рішенні ПРООН 89/46, п. 21 від 1989 р., та резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 45 / 216

Всесвітній день шоколаду

Відзначається щорічно, був запроваджений у Франції в 1995 році, оскільки французи є надзвичайними ласунами та гурманами.

12

Міжнародний день боротьби з піщаними та пиловими (курними) бурями

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 294

120 років від дня народження **Павла Олексійовича Ковальського** (1905–1983), українського ветеринара-анатома, нейроморфолога, гістолога, одного з засновників української школи анатомів, гістологів та ембріологів

Дату народження подано за даними Українського національного біографічного архіву та ЕСУ; за іншими даними народився 24.07.1905 р.

110 років від дня народження **Петра Тимофійовича Тронька** (1915–2011), українського історика, краєзнавця, пам'яткоохоронця, організатора музейної справи, державного та громадського діяча, Героя України (2000)

90 років від дня народження **Вадима Петровича Гетьмана** (1935–1998), українського економіста, банкіра, фінансиста, державного та політичного діяча, Героя України (2005, посмертно)

13

День рибалки

Відзначається щорічно в другу неділю липня відповідно до Указу Президента України від 22.06.1995 р. № 464/95

15

День пам'яті святого рівноапостольного князя Володимира – хрестителя Київської Русі *Всесвітній день навичок молоді*

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 69 / 145

День хрещення Київської Русі-України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 25.07.2008 р. № 668/2008 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 28.07.2023 р. № 455/2023)

День Української Державності

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 24.08.2021 р. № 423/2021 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 28.07.2023 р. № 455/2023)

День українських миротворців

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 21.05.2013 р. № 292-VII

180 років від дня народження **Василя (Вільгельма) Івановича Фабриціуса** (1845–1895), українського астронома, одного з засновників київської школи астрономії

120 років від дня народження **Олександра Леопольдовича Хвилі** [справж. – Брессем] (1905–1977), українського актора театру та кіно

100 років від дня народження **Василя Васильовича Діянича** (1925–1980), українського поета, журналіста

16

День бухгалтера та аудитора

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 18.06.2004 р. № 662/2004 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 20.04.2018 р. № 103/2018)

35 років від дня прийняття (1990) Верховною Радою УРСР «**Декларації про державний суверенітет України**»

170 років від дня народження **Жоржа Роденбаха** (1855–1898), бельгійського письменника

140 років від дня народження **Володимира Петровича Сальського** (1885–1940), українського військового діяча, генерал-хорунжого Армії УНР

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 04.07.1885 р., 24.07.1885 р., 28.07.1885 р.

17

День етнографа України

80 років від початку (17.07–02.08.1945) **Потсдамської (Берлінської) конференції** глав урядів СРСР, США і Великобританії

135 років від дня народження **Василя Никифоровича Тютюнника** (1890–1919), українського військового діяча, полковника генерального штабу Армії УНР, командувача Дієвої Армії УНР

Дату народження подано за даними Українського інституту національної пам'яті, Державного історико-культурного заповідника міста Острог, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 17.08.1882 р.

18

Міжнародний день Нельсона Манделі

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 64 / 13

180 років від дня народження **Трістана Корб'єра** [справж. – Едуар Жоакен Корб'єр] (1845–1875), французького поета; поезії Т. Корб'єра українською мовою перекладали М. Драй-Хмара, М. Терещенко та Є. Кононенко

170 років від дня народження **Володимира Миколайовича Ястребова** (1855–1899), українського історика, етнографа, археолога, краєзнавця

120 років від дня народження **Панаса Федоровича Кочури** [справж. – Кочур] (1905–1976), українського письменника, прозаїка

19

День тренера

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 24.06.2021 р. № 263/2021

180 років від дня народження **Іллі Ілліча Слатіна** (1845–1931), українського піаніста, диригента, педагога, музично-громадського діяча, організатора харківської професійної музичної освіти, засновника Харківської консерваторії

20

День пророка Іллі

Всесвітній день шахів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 22

Міжнародний день Місяця

Відзначається щорічно згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 76 / 76

День шахів в Україні

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 01.11.2011 р. № 3985-VI

День працівників металургійної та гірничодобувної промисловості

Відзначається щорічно в третю неділю липня відповідно до Указу Президента України від 03.06.1993 р. № 187/93 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 27.06.2006 р. № 584/2006)

21

130 років від дня народження **Василя Степанченка** (1895–1939), українського інженера, хорунжого Армії УНР

80 років від дня народження **Сергія Вікторовича Цушка** (1945–2021), українського поета, прозаїка, перекладача

50 років від дня народження **Євгена Гулевича** (1975–2022), українського філософа, культуролога, філолога, перекладача, журналіста, редактора, громадського діяча, Учасника російсько-української війни

22

230 років від дня народження **Габрієля Ламе** (1795–1870), французького математика, інженера, механіка

24

День працівників фінансової сфери

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України № 574/2023 від 15.09.2023 р.

35 років від дня підняття (1990) над будівлею Київської міської ради **національного синьо-жовтого прапора**

25

Всесвітній день запобігання утопленням

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 273

125 років від дня народження **Зінаїди Миколаївни Аксентьєвої** (1900–1969), української геофізики, астрономіні

120 років від дня народження **Еліаса Канетті** (1905–1994), австрійського письменника, драматурга, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1981)

26

150 років від дня народження **Антоніо Мачадо-і-Руїса** (1875–1939), іспанського поета

150 років від дня народження **Карла Густава Юнга** (Густава Юнга) (1875–1961), швейцарського психолога, психіатра, психоаналітика, філософа культури, засновника аналітичної психології

140 років від дня народження **Андре Моруа** [справж. – Еміль Соломон Вільгельм Ерзог] (1885–1967), французького письменника

27

День святого великомученика і цілителя Пантелеймона

День медичних працівників

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 13.06.2023 р. № 327/2023

День працівників торгівлі

Відзначається щорічно в останню неділю липня відповідно до Указу Президента України від 05.06.1995 р. № 427/95

190 років від дня народження **Джозуе Кардуччі** (1835–1907), італійського поета, літературознавця, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1906)

90 років від дня народження **Володимира Івановича Юрчишина** (1935–2010), українського графіка, майстра книжкового оформлення, одного з розробників сучасного українського шрифту

28

390 років від дня народження **Роберта Гука** (1635–1703), англійського природознавця, науковця-енциклопедиста

145 років від дня народження **Володимира Кириловича Винниченка** (1880–1951), українського письменника, прозаїка, драматурга, художника, громадсько-політичного та державного діяча

Дату народження подано за ЕІУ, ЕСУ, біографічним довідником «Мистецтво України», інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 18.07.1880 р., 26.07.1880 р., 27.07.1880 р., 07.08.1880 р.

100 років від дня народження **Самуеля Бламберга Баруха** (1925–2011), американського лікаря, науковця, антрополога, вірусолога, біохіміка, генетика, педагога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1976)

65 років від дня народження **Володимира Даниловича Гришка** (1960), українського співака, педагога

29

День Сил спеціальних операцій Збройних Сил України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 26.07.2016 р. № 311/2016

160 років від дня народження **Андрея Шептицького** [при хрещенні – Роман Марія Олександр граф Шептицький] (1865–1944), українського церковного, культурного та громадсько-політичного діяча, предстоятеля УГКЦ, митрополита Галицького, архієпископа Львівського, єпископа Кам'янець-Подільського, мецената

125 років від дня народження **Ейвінда Улофа Вернера Йонсона** (Йонсона) (1900–1976), шведського письменника, прозаїка, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1974)

120 років від дня народження **Дага Гаммаршельда** [повне – Даг Яльмар Агне Карл Гаммаршельд] (1905–1961), шведського державного діяча, дипломата, юриста, економіста, письменника, перекладача, лауреата Нобелівської премії миру (1961, посмертно)

30

Всесвітній день боротьби з торгівлею людьми

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 68 / 192

Міжнародний день дружби

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 65 / 275

Всесвітній день вишивки (World Embroidery Day)

День книги в м'якій обкладинці (Paperback Book Day)

100 років від дня народження **Антуана Дюамеля** (1925–2014), французького композитора

31

День згадування улюблених книг

175 років від дня народження **Сергія Андрійовича Подолинського** (1850–1891), українського вченого, економіста, соціолога, публіциста, мислителя, лікаря, громадсько-політичного діяча

60 років від дня народження **Джоан Роулінг** (Ролінг) [відома за літ. псевд. Дж. К. Роулінг] (1965), британської письменниці, сценаристки, кінопродюсерки, авторки серії романів про Гаррі Поттера

СЕРПЕНЬ

1

Винесення чесних дрів Животворного Хреста Господнього. Маковія. Медовий Спас (також Перший Спас, Спас на воді, Маковея, Макотрус)

50 років від дня (1975) підписання **Гельсінського акта** – заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі. День утворення ОБСЄ

125 років від дня народження **Олександра Івановича Копиленка** (1900–1958), українського письменника, критика, педагога

125 років від дня народження **Віри Петрівни Новинської** (1900–1982), української актриси, співачки

80 років від дня народження **Дугласа Діна Ошерова** (1945), американського фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1996)

2

Міжнародний день пам'яті жертв нацистського геноциду ромів

У ніч із 2 на 3 серпня 1944 р. у таборі смерті Аушвіц-Біркенау нацисти вбили від трьох до чотирьох тисяч ромських в'язнів

День книжки-розмальовки (Coloring Book Day)

105 років від дня народження **Богдана Івановича Осадчука** (1920–2011), українського історика, журналіста, публіциста, дослідника історії Центральної та Східної Європи

100 років від дня відкриття в Києві (1925) стадіону «**Локомотив**» (зазнав значних руйнувань під час ракетного обстрілу російською армією 23.01.2024 р.)

3

День Повітряних Сил Збройних Сил України

Відзначається щорічно в першу неділю серпня відповідно до Указу Президента України від 27.06.2007 р. № 579/2007

120 років від дня народження **Івана Микитовича Францевича** (1905–1985), українського вченого в галузі фізичної хімії та матеріалознавства, засновника першого у світі академічного Інституту металокераміки і спеціальних сплавів (нині – Інститут проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАНУ)

100 років від дня народження **Володимира Миколайовича Верменича** (1925–1986), українського композитора, диригента, педагога, автора музики до пісень: «Чорнобривці» (сл. М. Сингаївського), «Іду я росами» (сл. О. Богачука), «Я мрію про море» (сл. В. Сосюри), «На калині мене мати колихала» (сл. А. М'ястківського), «Польова царівна» (сл. М. Сома) та ін.

4

220 років від дня народження **Вільяма Ровена Гамільтона** (1805–1865), ірландського математика

5

День пам'яті жертв Великого терору (1937–1938)

175 років від дня народження **Гі де Мопассана** [повне – Анрі Рене Альбер Гі] (1850–1893), французького письменника

6

Преображення Господнє. Яблучний Спас

Всесвітній день боротьби за заборону ядерної зброї (День Хіросіми)

Цього дня 1955 р. у Хіросімі відбулася перша міжнародна конференція за заборону атомної і водневої зброї. У 1985 р. південну частину Тихого океану було оголошено без'ядерною зоною (Договір Раротонга)

Міжнародний день «Лікарі світу за мир»

7

180 років від дня народження **Миколи Олексійовича Руберовського** (1845–1915), українського філолога, лексикографа, педагога

8

Міжнародний день kota

Неофіційне свято, відзначається щорічно з 2002 р. Започатковано Міжнародним фондом захисту тварин

День військ зв'язку

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 01.02.2000 р. № 154/2000

320 років від дня народження **Девіда Гартлі** (1705–1757), англійського психолога, філософа-матеріаліста, лікаря, одного з засновників асоціативної психології

Дату народження подано за Encyclopædia Britannica; за іншими даними народився 21.07.1705 р., 30.08.1705 р.

9

Міжнародний день корінних народів світу

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 49 / 214

Всесвітній день книголюбів (Book Lovers Day)

170 років від дня народження **Доротеї Джерард** (1855–1915), шотландської письменниці

10

День працівників ветеринарної медицини

Відзначається щорічно в другу неділю серпня відповідно до Указу Президента України від 01.11.2001 р. № 1035/2001

День будівельника

Відзначається щорічно в другу неділю серпня відповідно до Указу Президента України від 22.07.1993 р. № 273/93

150 років від дня народження **Олександра Михайловича Коваленка** (1875–1963), українського вченого, письменника, дипломата, громадсько-політичного діяча, педагога, одного з засновників Револьюційної української партії (1900)

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за ЕІУ, енциклопедичним словником-довідником «Україна в міжнародних відносинах» (вип. 5, Київ, 2014); за іншими даними народився 24.07.1875 р., 27.07(08.08).1875 р.

11

120 років від дня народження **Ервіна Чаргаффа** (1905–2002), американського біохіміка, першого дослідника денатурації ДНК, народженого в Україні

75 років від дня народження **Стіва Возняка** [повне – Стівен (Степан) Гері Возняк] (1950), американського винахідника українського походження, піонера комп'ютерних технологій, конструктора одного з перших персональних комп'ютерів у світі

12

Міжнародний день молоді

Відзначається відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 54 / 120

День молоді

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 28.07.2021 р. № 333/2021

135 років від дня народження **Олександра Йосиповича Вишнівського** (1890–1975), українського військового діяча, мемуариста, полковника Армії УНР (США)

100 років від дня народження **Олега Аркадійовича Геращенка** (1925–1992), українського вченого в галузі теплофізики та приладобудування, засновника школи теплометрії

100 років від дня заснування в Києві (1925) **Літературно-меморіального будинку-музею Тараса Шевченка** (філії Національного музею Т. Шевченка)

13

370 років від дня народження **Йоганна Христофа Деннера** (1655–1707), німецького музичного майстра, винахідника кларнета

135 років від дня народження **Володимира Івановича Кедровського** (1890–1970), українського журналіста, публіциста, державного та громадсько-політичного діяча, полковника Армії УНР (США)

120 років від дня народження **Гарета Річарда Вона Джонса** (1905–1935), британського журналіста, який вперше в західній пресі заявив про масовий голод в Україні (1932–1933). У 2019 р. відбулася світова прем'єра художнього фільму «Гарет Джонс» (в укр. прокаті – «Ціна правди») про журналіста, який, попри смертельні ризики та погрози спецслужб, розкрив правду про трагедію українського народу

14

110 років від дня народження **Івана Смолія** (1915–1984), українського письменника, фейлетоніста, публіциста, журналіста, редактора (США)

15

Успіння Пресвятої Богородиці. Перша Пречиста

День археолога

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 06.08.2008 р. № 694/2008

16

Перенесення Нерукотворного Образа Господнього. Горіховий Спас

380 років від дня народження **Жана де Лабрюєра** (1645–1696), французького письменника, сатирика-мораліста

180 років від дня народження **Габрієля Йонаса Ліппмана** (1845–1921), французького фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1908)

17

Всесвітній день безпритульних тварин

780 років від початку (1245) **Ярославської битви**, яка завершила боротьбу за галицький престол між князем Данилом Романовичем та представником чернігівської князівської династії Ростиславом Михайловичем

30 років від дня відкриття в Переяславі (1995) **Музею українського рушника**

18

День «Ніколи не здавайся» (Never Give Up Day)

340 років від дня народження **Брука Тейлора** (1685–1731), англійського математика

275 років від дня народження **Антоніо Сальєрі** (1750–1825), австрійського та італійського композитора, диригента, педагога

19

Всесвітній день гуманітарної допомоги

Відзначається відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 63 / 139

День пасічника

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 15.08.1997 р. № 815/97

160 років від дня народження **Олександра Никифоровича Малинки** (1865–1941), українського етнографа, фольклориста

70 років від дня народження **Тамари Олександрівни Яценко** (1955), української актриси театру та кіно

20

140 років від дня народження **Діно Кампана** (1885–1932), італійського поета

100 років від дня заснування (1925) **Канівського музею-заповідника «Могила Тараса Шевченка»** (нині – Шевченківський національний заповідник)

21

Міжнародний день пам'яті та поминання жертв тероризму

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 165

День поета (Poet's Day)

130 років від дня народження **Юрія Юрійовича** (Георгія Георгійовича) **Вороного** (1895–1961), українського хірурга, який вперше у світі виконав клінічну пересадку труної нирки (перша в історії спроба пересадки будь-якого цілого органу людині; 1933)

110 років від дня народження **Лариси Мурович** [справж. – Лідія Степанівна Мак-Тимошенко] (1915–2002), української поетеси, перекладачки, журналістки, педагогині, членкині ОУН, громадської діячки (Канада)

110 років від дня народження **Георгія Миколайовича Яблонського** (1915–1955), українського художника, педагога

22

Міжнародний день пам'яті жертв актів насильства на основі релігії або переконань

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 73 / 296

Міжнародний день фольклору

80 років від дня (1945) вступу України в ООН

105 років від дня народження **Рея Дугласа Бредбері** (1920–2012), американського письменника, драматурга, сценариста

23

День Державного Прапора України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 23.08.2004 р. № 987/2004 (із змінами, внесеними згідно з Указами Президента від 07.08.2009 р. № 602/2009 та від 10.10.2015 р. № 576/2015)

Міжнародний день пам'яті жертв работоргівлі та її ліквідації

Відзначається щорічно за рекомендацією 150-ї сесії виконавчої ради ЮНЕСКО (рішення 8.2) в день повстання рабів Сан-Домінго та Гаїті в 1791 р., яке поклало початок процесу ліквідації системи рабства

Європейський день пам'яті жертв сталінізму та нацизму

Відзначається щорічно з 2009 р. Запропоновано в Декларації Європейського парламенту «Європейська свідомість і тоталітаризм» (2009) як день пам'яті жертв усіх тоталітарних і авторитарних режимів

24

День Незалежності України (1991)

Відзначається щорічно як державне загальнонародне свято відповідно до Постанови Верховної Ради України від 20.02.1992 р. № 2143-ХІІ

25

175 років від дня народження **Шарля Робера Ріше** (1850–1935), французького фізіолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1913)

85 років від дня народження **Миколи Григоровича Жулинського** (1940), українського літературознавця, критика, громадсько-політичного діяча

26

Міжнародний день собаки

150 років від дня народження **Джона Бакена Твідсмур** (1875–1940), шотландського письменника, політика, дипломата

145 років від дня народження **Гійома Аполлінера** [справж. – Вільгельм Аполлінарій Костровицький] (1880–1918), французького поета, критика, художника, одного з основоположників літературного авангарду, що визначив напрямки розвитку французької та світової поезії у ХХ ст.

140 років від дня народження **Жуля Ромена** [справж. – Луї Анрі Фарігуль] (1885–1972), французького письменника, поета, драматурга

27

День українського сала

160 років від дня народження **Чарлза Гейтса Доза** (1865–1951), американського державного та військового діяча, лауреата Нобелівської премії миру (1925)

28

135 років від дня народження **Дмитра Юрійовича Загула** (1890–1944), українського поета-символіста, літературознавця, критика, публіциста, перекладача, педагога, громадського діяча

60 років від дня народження **Сергія Івановича Слабенка** (1965–2023), українського політичного та державного діяча, учасника російсько-української війни

29

Усікновення глави Іоанна Предтечі

День пам'яті Гловайської трагедії

День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 23.08.2019 р. № 621/2019

Міжнародний день дій проти ядерних випробувань

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 64 / 35

30

Міжнародний день жертв насильницьких зникнень (День зниклих безвісти)

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 65 / 209

День авіації

Відзначається щорічно в останню суботу серпня відповідно до Указу Президента України від 16.08.1993 р. № 305/93

195 років від дня заснування (1830) **Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка** (на той час – Харківська губернська публічна бібліотека)

105 років від дня заснування в Празі (1920) **Української Військової Організації** під проводом Є. Коновальця

День шахтаря

Відзначається щорічно в останню неділю серпня відповідно до Указу Президента України від 16.08.1993 р. № 304/93

Цього місяця виповнюється:

240 років від дня народження **Антоня** (Антонія) **Лукіяновича Анджейовського** (Андржейовського, Андрієвського) (1785–1868), українського природознавця, зоолога, ботаніка, письменника, засновника палеонтологічних досліджень в Україні

ВЕРЕСЕНЬ**1***День знань*

Офіційно відзначається щорічно з 1984 р.

*Початок Другої світової війни (1939)**Всесвітній день написання листів*

190 років від дня народження **Вільяма Стенлі Джевонса** (1835–1882), британського економіста, логіка, статистика, філософа

150 років від дня народження **Едгара Райса Берроуза** (1875–1950), американського письменника, одного з засновників американської фантастики

100 років від дня народження **Роя Джея Глаубера** (1925–2018), американського фізика-теоретика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (2005)

100 років від дня народження **Ігоря Рафаїловича Юхновського** (1925–2024), українського фізика-теоретика, державного та громадсько-політичного діяча, Героя України (2005)

2*День нотаріату*

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 22.02.2010 р. № 211/2010

День закінчення Другої світової війни

190 років від дня народження **Петра Савича Єфименка** (1835–1908), українського історика, етнографа, фольклориста, бібліографа, літературного критика, громадсько-культурного діяча

Дату народження подано за старим стилем згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX; за новим стилем народився 14.09.1835 р.

180 років від дня народження **Івана Яковича Рудченка** [псевд. – Іван Білик] (1845–1905), українського письменника, перекладача, критика, публіциста, фольклориста, етнографа, старшого брата та співавтора Панаса Мирного

3

150 років від дня народження **Ольги Іполитівни Окуневської** (1875–1960), української піаністки, педагогині, культурно-освітньої діячки

120 років від дня народження **Карла Девіда Андерсона** (1905–1991), американського фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1936)

75 років від дня народження **Євгена Васильовича Паперного** (1950), українського актора театру та кіно

4

60 років тому (1965) під час прем'єрного показу в київському кінотеатрі «Україна» фільму С. Параджанова «Тіні забутих предків» відбувся публічний протест **В. Стуса, В. Чорновола, І. Дзюби, С. Параджанова проти першої хвили політичних репресій**, що став також першим правозахисним виступом на теренах СРСР

5

Міжнародний день благодійності

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 67 / 105

290 років від дня народження **Йоганна Крістіана Баха** (1735–1782), німецького композитора, клавесиніста

155 років від дня народження **Володимира Васильовича Сікевича** (1870–1952), українського військового та політичного діяча, генерал-хорунжого Армії УНР, посла УНР в Угорщині (Канада)

120 років від дня народження **Артура Кестлера** (1905–1983), британського письменника, журналіста, автора роману «Ніч ополудні» (1940) про епоху «великого терору» в СРСР у 1930 роках

6

Міжнародний день читання книг (National Read a Book Day)

165 років від дня народження **Павла Івановича Чижевського** (1860–1925), українського публіциста, громадсько-політичного та державного діяча, міністра фінансів УНР

7

Міжнародний день чистого повітря для блакитного неба

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 212

Міжнародний день поліцейського співробітництва

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 241

День воєнної розвідки України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 07.09.2022 р. №629/2022

День підприємця

Відзначається щорічно в першу неділю вересня відповідно до Указу Президента України від 05.10.1998 р. № 1110/98

Міжнародний день купівлі книги (Buy a Book Day)

150 років від дня народження **Олександра Олександровича Мурашка** [до 1891 р. – Крачковський] (1875–1919), українського живописця, педагога, громадського діяча

125 років від дня народження **Миколи Федоровича Наконечного** (1900–1981), українського мовознавця

8

Різдво Пресвятої Богородиці. Друга Пречиста

День звільнення м. Балаклії (Харківська обл.) від російських окупантів (2022)

Міжнародний день письменності

Відзначається щорічно відповідно до рішення 14-ї сесії ЮНЕСКО № 1.141 (1966)

Міжнародний день солідарності журналістів

Відзначається щорічно з 1958 р. відповідно до рішення IV Конгресу Міжнародної організації журналістів

90 років від дня народження **Леоніда Івановича Рудницького** (1935), українського літературознавця, філолога, германіста, славіста, україніста, співредактора численних американських та українських енциклопедій (США)

9

Міжнародний день захисту освіти від нападів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 275

Міжнародний день краси

440 років від дня народження **Армана Жана дю Плессі де Рішельє** (1585–1642), французького державного та політичного діяча, кардинала

125 років від дня народження **Олександра Теодоровича Смакули** (1900–1983), українського фізика, кристалографа, винахідника антирефлексійного покриття лінз, фундатора квантової органічної хімії (США)

10

День звільнення міст Куп'янськ та Ізюм (Харківська обл.) від російських окупантів (2022)

Тиждень освіти дорослих

140 років від дня народження **Олександра Володимировича Палладіна** (1885–1972), українського вченого-біохіміка, засновника української школи біохіміків

120 років від дня народження **Володимира Миколайовича Костецького** (1905–1968), українського живописця, педагога

11

140 років від дня народження **Девіда Герберта Річарда Лоуренса** (1885–1930), англійського письменника, поета, драматурга, критика, художника

12

День комп'ютерника і програміста

150 років від дня народження **Олександра Антоновича Кошиця** (1875–1944), українського диригента, композитора, етнографа, педагога, музично-громадського діяча, організатора Української республіканської капели (спільно з К. Стеценком). Визначною подією був виступ хору О. Кошиця в Нью-Йорку (1922), де вперше було виконано «Щедрик» М. Леонтовича, який став популярним у всьому світі

13

День фізичної культури і спорту

Відзначається щорічно в другу суботу вересня відповідно до Указу Президента України від 29.06.1994 р. № 340/94

День українського кіно

Відзначається щорічно в другу суботу вересня відповідно до Указу Президента України від 12.01.1996 р. № 52/96

День українського борцю

Неофіційна дата, відзначається щорічно в другу суботу вересня

14

Воздвиження Хреста Господнього

День пам'яті українців – жертв примусового виселення з Лемківщини, Надсяння, Холмищини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини в 1944–1951 рр.

Відзначається щорічно в другу неділю вересня відповідно до Постанови Верховної Ради України від 08.11.2018 р. № 2608-VIII

День працівників нафтової, газової та нафтопереробної промисловості

Відзначається щорічно в другу неділю вересня відповідно до Указу Президента України від 12.08.1993 р. № 302/93

День танкових військ

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 09.09.2023 р. № 574/2023

15

Міжнародний день демократії

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН A / RES / 62 / 7

День народження Google

140 років від дня відкриття (1885) **Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»** (на той час – Харківський практичний технологічний інститут)

16

Міжнародний день збереження озонowego шару

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 49 / 114

Міжнародний день інтервенційної кардіології

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 76 / 302

17

День мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії

Всесвітній день безпеки пацієнтів

Відзначається щорічно відповідно до рішення 72-ї сесії ВООЗ

День безпеки пацієнтів

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 04.09.2019 р. № 648/2019

День рятувника

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 12.09.2008 р. № 830/2008

День усиновлення

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 27.11.2008 р. № 1088/2008 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 28.07.2023 р. № 455/2023)

100 років від дня народження **Ярослава Борисовича Гороховатського** (1925–1976), українського хіміка

90 років від дня народження **Кена Кізі** [справж. – Кеннет Елтон] (1935–2001), американського письменника, драматурга, журналіста, автора культового роману «Над зозулиним гніздом» (1962)

18

Всесвітній день рівної оплати праці

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 142

Міжнародний день електронної книги або Міжнародний День читання електронної книги (InternationalReadane-BookDay)

120 років від дня народження **Грети Гарбо** [справж. – Грета Ловіса Густафссон] (1905–1990), шведської та американської актриси

19

День народження «СМАЙЛИКА»

190 років від дня народження **Михайла Петровича Авенаріуса** (1835–1895), українського фізика, метеоролога, кліматолога, педагога, організатора Київської школи фізиків-експериментаторів

65 років від дня народження **Оксани Стефанівни Забужко** (1960), української письменниці, поетеси, перекладачки, публіцистки, педагогині, літературознавиці, культурологині, громадської діячки

20

Міжнародний день студентського спорту

День винахідника і раціоналізатора

Відзначається щорічно в третю суботу вересня відповідно до Указу Президента України від 16.08.1994 р. № 443/94

День фармацевтичного працівника

Відзначається щорічно в третю суботу вересня відповідно до Указу Президента України від 07.09.1999 р. № 1128/99

55 років від дня народження **Дари Корній** [справж. – Мирослава Іванівна Замойська] (1970), української письменниці, журналістки

21

Міжнародний день миру

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 55 / 282

День миру

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 05.02.2002 р. № 100/2002

День працівника лісу

Відзначається щорічно в третю неділю вересня відповідно до Указу Президента України від 28.08.1993 р. № 356/93 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 01.10.2008 р. № 885/2008)

Всесвітній день прибирання (World Cleanup Day)

100 років від дня народження **Армандо Нануцці** (1925–2001), італійського кінооператора, одного з найвидатніших майстрів італійського та світового кінематографа 1940–1990 рр.

22

День партизанської слави

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 30.10.2001 р. № 1020/2001

190 років від дня народження **Олександра Опанасовича Потебні** (1835–1891), українського мовознавця, філософа, теоретика літератури, фольклориста, етнографа, педагога, громадського діяча, засновника Харківської лінгвістичної школи, основоположника психологічного методу в літературознавстві

23

Міжнародний день жестових мов

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 161

110 років від дня народження **Кліффорда Гленвуда Шалла** (1915–2001), американського фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1994)

24

130 років від дня народження **Андре Фредеріка Курнана** (1895–1988), американського лікаря, фізіолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1956)

120 років від дня народження **Северо Очоа** (1905–1993), іспанського та американського біохіміка, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1959)

25

Всесвітній день мрії

26

День апостола та євангеліста Іоанна Богослова

Міжнародний день боротьби за повну ліквідацію ядерної зброї

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 68 / 32

Європейський день мов

80 років від дня народження **Світлани Іванівни Коливанової** (1940), української артистки балету, балетмейстерки, педагогині

27

Всесвітній день туризму

Відзначається щорічно в день затвердження Статуту Всесвітньої туристичної організації

День туризму

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 21.09.1998 р. № 1047/98

28

Міжнародний день загального доступу до інформації

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 5 та рішення ЮНЕСКО 38 С / 70

Всесвітній день боротьби проти сказу

Відзначається щорічно з 2007 р., встановлений з ініціативи Глобального альянсу з контролю сказу (*Global Alliance for Rabies Control*). Приурочений до дня смерті французького мікробіолога Л. Пастера, який створив першу в історії вакцину від сказу

День машинобудівника

Відзначається щорічно в четверту неділю вересня відповідно до Указу Президента України від 08.09.1993 р. № 361/93

110 років від дня народження **Івана Олександровича Гуржія** (1915–1971), українського історика

Дату народження подано за ЕІУ, довідником «Провідники духовності в Україні», даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними народився 15.09.1915 р.

29

29–30 Дні пам'яті жертв Бабиного Яру

Міжнародний день поширення інформації про продовольчі втрати та харчові відходи

Відзначається щорічно, заснований з ініціативи Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН

260 років від дня народження **Карла Людвіга Гардінга** (1765–1834), німецького астронома, який відкрив астероїд Юнона

180 років від дня народження **Івана Карповича Карпенка-Карого** [справж. – Тобілевич] (1845–1907), українського драматурга, актора, режисера, прозаїка, театрального діяча, одного з корифеїв українського побутового театру

30

Міжнародний день перекладу

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 71 / 288

Всеукраїнський день бібліотек

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України 14.05.1998 р. № 471/98 від

310 років від дня народження **Етьєна Бонно де Кондільяка** (1715–1780), французького філософа, психолога, логіка, економіста, основоположника асоціативної психології

120 років від дня народження **Невілла Френсіса Мотта** (1905–1996), англійського фізика-теоретика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1977)

Цього місяця виповнюється:

400 років від початку (вересень-листопад 1625) **козацько-селянського повстання під проводом гетьмана Марка Жмайла** проти політичного, економічного, релігійного утиску Речі Посполитої

ЖОВТЕНЬ

1

Покрова Пресвятої Богородиці

Міжнародний день музики

Відзначається щорічно за рішенням Міжнародної музичної ради при ЮНЕСКО

Міжнародний день людей похилого віку

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 45 / 106

День захисників і захисниць України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 14.10.2014 р. №806/2014 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 28.07.2023 р. № 455/2023)

День Українського козацтва

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 07.08.1999 р. № 966/99 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 28.07.2023 р. № 455/2023)

День ветерана

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 24.09.2004 р. № 1135/2004

190 років від дня народження **Адама Поліцера** (1835–1920), австрійського лікаря, одного з засновників отіатрії, розділу оториноларингології

90 років від дня народження **Джулі Ендрюс** (1935), англійської актриси театру та кіно, співачки («Мері Поппінс», «Звуки музики»)

2

Міжнародний день боротьби проти насилля

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 61 / 271

35 років від початку в Києві (02–17.10.1990) студентської **Революції на граніті** – масової акції громадянської непокорі, спрямованої на захист національних інтересів українського народу

3

125 років від дня народження **Томаса Клейтона Вулфа** (1900–1938), американського письменника

4

Всесвітній день захисту тварин

Вперше проведений у 1925 р. з ініціативи німецького письменника та зоозахисника Г. Ціммерманна. Затверджений у 1931 р. Міжнародним конгресом прихильників руху захисту прав тварин, який проходив у Флоренції (Італія)

Всесвітній день посмішки

Всесвітній день таблиці множення (World Multiplication Table Day)

5

Всесвітній день учителя

Відзначається щорічно в ознаменування річниці підписання Рекомендацій ЮНЕСКО та Міжнародної організації праці щодо становища вчителів (UNESCOPRESSE, vol. 4, no. 17, p. 9)

День працівників освіти (День учителя)

Відзначається щорічно в першу неділю жовтня відповідно до Указу Президента України від 11.09.1994 р. № 513/94

День територіальної оборони України

Відзначається щорічно в першу неділю жовтня відповідно до Указу Президента України від 30.09.2020 р. № 417/2020

6

День апостола Фоми

Всесвітній день Хабітат (Міжнародний день житла)

Відзначається щорічно в перший понеділок жовтня відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 40 / 202

Всесвітній день бавовни

Відзначається з 2019 р. відповідно до рішення ООН

Всесвітній день архітектури

Відзначається щорічно в перший понеділок жовтня за рішенням 20-ї Генеральної асамблеї Міжнародного союзу архітекторів

Міжнародний день лікаря

Відзначається щорічно в перший понеділок жовтня з ініціативи ВООЗ

7

140 років від дня народження **Нільса Генрика Давида Бора** (1885–1962), данського фізика, громадського діяча, одного з творців сучасної фізики, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1922)

90 років від дня народження **Томаса Майкла Кенеллі** (1935), австралійського письменника, драматурга

75 років від дня народження **Леоніда Борисовича Горовця** (1950–2013), українського та ізраїльського кінорежисера, сценариста

8

День юриста

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 16.09.1997 р. № 1022/97

190 років від дня народження **Отто Христіана Мора** (1835–1918), німецького інженера, механіка, творця однієї з теорій міцності (теорія міцності Мора)

180 років від дня народження **Віктора Львовича Кирпичова** (1845–1913), українського вченого-механіка, інженера, педагога, громадського діяча, організатора вищої технічної освіти в Україні, засновника і першого директора Харківського технологічного інституту (1885–1898; нині – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут») та Київського політехнічного інституту (1898–1902; нині – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»)

140 років від дня народження **Володимира Євтимовича (Юхимовича) Свідзінського** (1885–1941), українського поета, літературознавця, перекладача

9

Всесвітній день пошти

Відзначається щорічно в річницю заснування Всесвітнього поштового союзу (UPU / Tokyo Congress 1969 / Res. C. 11)

10

Всесвітній день охорони психічного здоров'я

Відзначається щорічно з 1992 р. за ініціативою Всесвітньої федерації психічного здоров'я ВООЗ

День працівників стандартизації та метрології

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 08.10.2002 р. № 910/2002

11

Міжнародний день дівчаток (Міжнародний день дівчат)

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 66 / 170

Всесвітній день мігруючих птахів

Відзначається щорічно в другу суботу жовтня та другу суботу травня. Започаткований у 2006 р. Секретаріатом Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водоплавних птахів (AEWA) у співпраці з Секретаріатом Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS)

День вдихання осіннього повітря

140 років від дня народження **Франсуа Моріака** (1885–1970), французького письменника, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1952)

12

День художника

Відзначається щорічно в другу неділю жовтня відповідно до Указу Президента України від 09.11.1998 р. № 1132/98

День працівників державної санітарно-епідеміологічної служби

Відзначається щорічно в другу неділю жовтня відповідно до Указу Президента України від 05.10.2004 р. № 1178/2004

День професійних спілок України

Всесвітній день економіста

День економіста в Україні

160 років від дня народження **Артура Гардена** (1865–1940), англійського біохіміка, лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1929)

160 років від дня народження **Володимира Олександровича Кістяківського** (1865–1952), українського фізико-хіміка

90 років від дня народження **Лучано Паваротті** (1935–2007), італійського оперного співака

13

Міжнародний день зменшення ризику природних катастроф

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 64 / 200

200 років від дня народження **Чарльза Фредеріка Ворта** (1825–1895), французького модельєра, засновника дому моди *House of Worth*

100 років від дня народження **Маргарет Гільди Тетчер** (1925–2013), британської політичної діячки

14

600 років від дня народження **Алессо Бальдовінетті** (1425–1499), італійського художника, майстра художньої мозаїки

170 років від дня народження **Вільяма Йорка Макгрегора** (1855–1923), шотландського художника-постімпресіоніста, засновника та теоретика художньої групи «Глазго Бойс»

150 років від дня народження **Андрія Павловича Виноградова** (1875–1933), українського вченого в галузі металургії, одного з засновників наукових шкіл з термічної обробки та прокатки металів, організатора першої в Україні металографічної лабораторії

85 років від дня народження **Олександра (Леся) Олександровича Сердюка** (1940–2010), українського актора театру та кіно, педагога

15

Міжнародний день сільських жінок

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 62 / 136

Міжнародний день білої тростини

410 років від дня заснування (1615) **Національного університету «Києво-Могилянська академія»** (постала як школа для дітей усіх станів на кошти, відписані знатною київською шляхтянкою Галшкою Гулевичівною)

165 років від дня народження **Софії Віталіївни Тобілевич** (1860–1953), української актриси, фольклористки, етнографіні, письменниці, перекладачки, дружини корифея українського театру Івана Карпенка-Карого

120 років від дня народження **Анатолія Кириловича Бабка** (1905–1968), українського хіміка, засновника київської школи хіміків-аналітиків

120 років від дня народження **Чарльза Персі Сноу** (1905–1980), англійського письменника, фізика, хіміка, державного діяча

16

Всесвітній день продовольства

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 35 / 70

Всесвітній день здорового харчування

Всесвітній день хліба (World Bread Day)

Всесвітній день гідності (Global Dignity Day)

Свято читання, або як його називають у Франції «Час книг» (Le temps des livres)

17

Міжнародний день боротьби за ліквідацію бідності

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 47 / 196

125 років від дня народження **Петра Мефодійовича Василенка** (1900–1999), українського вченого в галузі машинознавства і сільськогосподарської механіки

110 років від дня народження **Артура Ашера Міллера** (1915–2005), американського драматурга, прозаїка

18

Європейський день боротьби з торгівлею людьми

День апостола та євангеліста Луки

День працівників целюлозно-паперової промисловості

Відзначається щорічно в третю суботу жовтня відповідно до Указу Президента України від 01.10.2008 р. № 885/2008

Всесвітній день цукерок

140 років від дня народження **Володимира Антоновича Кучера** (1885–1959), українського фізика, педагога

110 років від дня народження **Бориса Борисовича Тимофєєва** (1915–2002), українського вченого в галузі автоматики

19

День працівників харчової промисловості

Відзначається щорічно в третю неділю жовтня відповідно до Указу Президента України від 08.08.1995 р. № 714/95

130 років від дня народження **Петра Івановича Гузя** (1895–1959), українського кобзаря

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними народився 07.10.1898 р.

20

Всесвітній день статистики

Відзначається кожні п'ять років, починаючи з 2010 р., відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 69 / 282

Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на рак молочної залози

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 17.01.2005 р. № 42/2005

Міжнародний день кухаря і кулінара

21

Всесвітній день яблук

75 років від дня народження **Наталії Миколаївни Кушнарєнко** (1950–2025), української бібліографіні, науковиці в галузі документознавства, бібліотечного краєзнавства, бібліотечно-інформаційної діяльності

22

Всесвітній день людей з порушенням мовлення (International Stuttering Awareness Day) або Всесвітній день людей з вадами мовлення

90 років від дня народження **Бориса Ілліча Олійника** (1935–2017), українського поета, публіциста, перекладача, літературознавця, журналіста, громадсько-політичного діяча, Героя України (2005)

23

130 років від дня народження **Миколи Васильовича Божка-Божинського** (Божинського-Божка) (1895–1918), українського військового діяча, воїна Армії УНР, учасника бою під Крутами

120 років від дня народження **Фелікса Блоха** (1905–1983), американського фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1952)

24

День Організації Об'єднаних Націй

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 2782 (XXVI)

Всесвітній день інформації щодо розвитку

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 3038 (XXVII)

140 років від дня заснування у Львові (1885) «**Народної Ради**» – політичної організації галицьких народовців

130 років від дня народження **Пилипа Васильовича Драника** (1895–1930), українського військового діяча, сотника Армії УНР, повстанського отамана, художника

25

День маркетолога

200 років від дня народження **Йоганна Штрауса** (сина) (1825–1899), австрійського композитора, диригента, скрипаля

165 років від дня народження **Миколи Семеновича Самокиша** (Самокиши) (1860–1944), українського живописця, графіка, педагога, громадського діяча

85 років від дня народження **Ярослава Степановича Яцківа** (1940), українського вченого в галузі астрономії, космічної геодинаміки та космічних досліджень, геодезиста, видавця, громадського діяча

26

День автомобіліста і дорожника

Відзначається щорічно в останню неділю жовтня відповідно до Указу Президента України від 13.10.1993 р. № 452/93 (Указ у редакції Указу Президента від 22.10.1997 р. № 1173/1997)

День гарбуза

340 років від дня народження **Джузеппе Доменіко Скарлатті** (1685–1757), італійського композитора, клавесиніста

140 років від дня народження **Андрія Васильовича Ніковського** (1885–1942), українського мовознавця, літературознавця, публіциста, журналіста, перекладача, громадсько-політичного та державного діяча, одного з засновників Української Центральної Ради

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за даними Українського інституту національної пам'яті, Юридичною енциклопедією; за іншими даними народився 14.10.1885 р.

27

День преподобного Нестора Літописця

Всесвітній день аудіовізуальної спадщини

Відзначається щорічно відповідно до резолюції, затвердженої на 33-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО (2005)

День української писемності та мови

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 06.11.1997 р. № 1241/97 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 28.07.2023 р. № 455/2023)

280 років від дня народження **Максима Созонтовича Березовського** (1745–1777), українського композитора, диригента, скрипаля, співака, класика європейської музики

День дідусів і бабусь

Неофіційне свято, запроваджено у 2009 р. у Нідерландах. У різних країнах відзначається в різні дні, в Україні – щорічно 28 жовтня

День визволення України від фашистських загарбників [День вигнання нацистських окупантів з України] (1944)

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 20.10.2009 р. № 836/2009

130 років від дня народження **Майка (Михайла) Гервасійовича Йогансена** (1895–1937), українського письменника, поета, перекладача, літературознавця, мовознавця, сценариста, критика, одного з засновників літературного об'єднання ВАПЛІТЕ

30

Всесвітній день життя

130 років від дня народження **Герхарда Йоганнеса Пауля Домагка** (1895–1964), німецького патолога, бактеріолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1939)

130 років від дня народження **Дікінсона Річардса** (1895–1973), американського кардіолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1956)

125 років від дня народження **Рагнара Артура Граніта** (1900–1991), шведського фізіолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1967)

100 років від дня народження **Ірини Йосифівни Савицької-Козак** (1925–2015), української діячки ОУН і УПА, зв'язкової Р. Шухевича (Німеччина)

31

Всесвітній день міст

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 68 / 239

Міжнародний день економії

230 років від дня народження **Джона Кітса** (1795–1821), англійського поета

210 років від дня народження **Карла Теодора Вільгельма Веєрштрасса** (1815–1897), німецького математика

190 років від дня народження **Йоганна Фрідріха Вільгельма Адольфа фон Байєра** (1835–1917), німецького хіміка-органіка, лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1905)

140 років від дня народження **Сергія Стефановича Жука** (1885–1969), українського скульптора, письменника, перекладача, мистецтвознавця, громадсько-політичного та культурного діяча (Німеччина)

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX; за іншими даними народився 19.10.1885 р., 20.10.1885 р.

100 років від дня народження **Джона Попла** (1925–2004), англійського хіміка-теоретика, одного з засновників сучасної обчислювальної хімії, лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1998)

Цього місяця виповнюється:

95 років від часу заснування (1930) **Відокремленого структурного підрозділу «Харківський фаховий коледж харчової промисловості Державного біотехнологічного університету»** (на той час – Харківський технологічний технікум молочно-масляної промисловості (архівна виписка № 1147 від 14.11.1980 року)

100 років від часу відкриття (1925) **Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка** (на той час – Українська державна столична опера) – першого українського стаціонарного оперного театру (будівля театру постраждала 12 березня 2022 р. у ході російсько-української війни)

Цього місяця відзначається:

21-27 жовтня – Міжнародний тиждень відкритого доступу

24-31 жовтня – Всесвітній (Глобальний) тиждень медіа та інформаційної грамотності

ЛИСТОПАД

1

Міжнародний день вегана

Відзначається щорічно з 1994 р., у день заснування першої «Веганської спільноти» у Великій Британії

День народження Європейського союзу

210 років від дня народження **Кроуфорда Вільямсона Лонга** (1815–1878), американського лікаря, фармацевта, який першим застосував ефірний наркоз у хірургічній практиці

2

Міжнародний день припинення безкарності за злочини проти журналістів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 68 / 163

День працівника соціальної сфери

Відзначається щорічно в першу неділю листопада відповідно до Указу Президента України від 13.04.1999 р. № 374/99

210 років від дня народження **Джорджа Буля** (1815–1864), британського математика, філософа

140 років від дня народження **Харлоу Шеплі** (1885–1972), американського астронома

110 років від дня народження **Семена Семеновича Лаврика** (1915–1990), українського лікаря-гематолога

3

День інженерних військ

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 27.10.1999 р. № 1399/99

День ракетних військ і артилерії

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 31.10.1997 р. № 1215/97

525 років від дня народження **Бенвенуто Челліні** (1500–1571), італійського скульптора, живописця, ювеліра, письменника

125 років від дня народження **Адольфа (Аді) Дасслера** (1900–1978), німецького підприємця, засновника компанії з виробництва спортивної продукції «Adidas»

4

День залізничника

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 15.07.1993 р. № 257/93-рп (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 11.12.2002 р. № 1140/2002)

75 років від дня підписання в Римі (1950) «**Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод**» (Європейської конвенції з прав людини)

450 років від дня народження **Гвідо Рені** (1575–1642), італійського художника

5

Всесвітній день поширення інформації про проблему цунамі

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 70 / 203

400 років від дня укладення (1625) **Куруківського договору** між польським гетьманом С. Конецпольським і гетьманом М. Дорошенком в урочищі Ведмежі Лози (поблизу сучасного м. Кременчук) під час козацького повстання, очолюваного М. Жмайлом

170 років від дня народження **Леона Філіпа Тейсерана де Бора** (1855–1913), французького метеоролога, який відкрив стратосферу

6

Міжнародний день запобігання експлуатації навколишнього середовища під час війни та збройних конфліктів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 56 / 4

170 років від дня народження **Дмитра Івановича Яворницького** (Еварницького, Яворницького-Еварницького) (1855–1940), українського історика, археолога, лексикографа, етнографа, фольклориста, музеєзнавця, письменника

7

Міжнародний день без паперу

110 років від дня народження **Філіпа Моррісона** (1915–2005), американського астрофізика

85 років від дня заснування (07–08.11.1940) **Конгресу українців Канади** з осередком у Вінніпезі (до 1989 – Комітет українців Канади)

8

Собор Архістратиґа Михаїла

Всесвітній день містобудування

Всесвітній день без Wi-Fi (World Day Without Wi-Fi)

130 років від дня народження **Михайла Даниловича Палія-Сидорянського** (1895–1963), українського військового діяча, полковника Армії УНР, повстанського отамана

125 років від дня народження **Маргарет Манерлін Мітчелл** (1900–1949), американської письменниці, журналістки, авторки роману-бестселера «Звіяні вітром»

90 років від дня народження **Алена Делона** [повне – Ален Фаб'єн Моріс Марсель Делон] (1935–2024), французького та швейцарського актора театру та кіно, режисера, продюсера, сценариста

9

Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 30.12.2011 р. № 1209/2011 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 30.12.2013 р. № 717/2013; в редакції Указу Президента 28.07.2023 р. № 455/2023)

День виноградаря і винороба України

Відзначається щорічно в другу неділю листопада згідно з Указом Президента України від 22.09.2020 р. №403/2020

10

Всесвітній день науки за мир та розвиток

Проголошений на 31-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО у 2001 р. (UNESCO 31 C / Resolution 20)

Міжнародний день бухгалтерії або Міжнародний день бухгалтера

130 років від дня народження **Джона Кнудсена Норттропа** (1895–1981), американського авіаконструктора, інженера, промисловця, одного з засновників компанії *Lockheed*

100 років від дня народження **Річарда Бертоне** [справж. ім'я – Річард-Волтер-Дженкінс] (1925–1984), англійського актора кіно та театру

11

День звільнення міста Херсон від російських окупантів (2022)

Міжнародний день енергозбереження (International Energy Saving Day)

190 років від дня народження **Маттіаса Йокумссона** (1835–1920), ісландського поета, журналіста, драматурга, перекладача

12

220 років від дня народження **Дмитра Михайловича Старицького** (1805–1871), українського театрального діяча, режисера-аматора, драматурга

140 років від дня народження **Михайла Єгоровича Ващенко-Захарченка** (1825–1912), українського вченого, математика, педагога

140 років від дня народження **Михайла Івановича Ситенка** (1885–1940), українського лікаря-хірурга, ортопеда-травматолога

105 років від дня народження **Василя Івановича Галаси** [справж. – Галадза] (1920–2002), українського військового та політичного діяча, публіциста, члена ОУН, полковника УПА

100 років від дня заснування в Празі (1925) **Легії Українських Націоналістів**

13

День святителя Іоанна Золотоустого

Міжнародний день незрячих

Відзначається щорічно відповідно до рішення ВООЗ

Всесвітній день якості (World Quality Day)

Відзначається щорічно в другий четвер листопада

Всесвітній день доброти (World Kindness Day)

175 років від дня народження **Роберта Луїса Стівенсона** (1850–1894), англійського письменника

155 років від дня народження **Станіслава Севериновича Дністрянського** (1870–1935), українського вченого-правознавця, педагога, громадсько-політичного й освітнього діяча, автора проєкту Конституції ЗУНР

14

Всесвітній день боротьби із захворюванням на діабет

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 61 / 225

260 років від дня народження **Роберта Фултона** (1765–1815), американського інженера, винахідника, творця першого пароплава

15

Міжнародний день попередження всіх форм транснаціональної організованої злочинності та боротьби з ними

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 78 / 267

Міжнародний день письменників і письменниць, які знаходяться в ув'язненні (Day of the imprisoned writer) або День порожніх стільців (Empty Chair Day)

Відзначається щорічно за ініціативою Міжнародного ПЕН

Міжнародний день сиру і хліба (International Cheese and Bread Day)

16

Всесвітній день пам'яті жертв дорожньо-транспортних пригод

Відзначається щорічно в третю неділю листопада відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 60 / 5

Міжнародний день толерантності

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 51 / 95

День працівників радіо, телебачення та зв'язку

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 11.11.1994 р. № 667/94

День працівників сільського господарства

Відзначається щорічно в третю неділю листопада відповідно до Указу Президента України від 07.10.1993 р. № 428/93

220 років від дня народження **Карла Вільгельма Распа** (1805–1874), австрійського історика, архівіста, автора нарису «З історії міста Львова» (1870)

17

Міжнародний день студентів

Запроваджено 17 листопада 1946 р. у Празі, на Всесвітньому конгресі студентів, на спомин про молодих чеських патріотів, які загинули від рук нацистів у роки Другої світової війни

День студента

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 16.06.1999 р. № 659/99

День домашнього хліба (Homemade Bread Day)

100 років від дня опублікування (1925) роману Т. Драйзера «Американська трагедія»

55 років від дня народження **Андрія Анатолійовича Кокотюхи** (1970), українського письменника, журналіста, кіносценариста

18

Всесвітній день запобігання актам сексуальної експлуатації дітей, жорстокому поводженню з ними і насильству щодо них та зціленню дітей, які постраждали від таких актів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 8

День сержанта Збройних Сил України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 19.04.2019 р. № 153/2019

90 років від початку (18.11.1935 – 13.01.1936) **Варшавського процесу** – одного з найбільших судових процесів проти членів ОУН

19

День працівників гідрометеорологічної служби

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента від 11.03.2003 р. № 208/2003

День скловиробника

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 09.12.2003 р. № 1417/2003

Міжнародний день жіночого підприємництва (Women's Entrepreneurship Day – скорочено WED)

Вперше цей день був урочисто відзначений 19 листопада 2014 року в Нью-Йорку в резиденції ООН, це глобальна ініціатива, спрямована на підтримку та розширення прав і можливостей жінок-підприємців у всьому світі

Всесвітній день зерна або Міжнародний день цільного зерна (International Whole Grain Day)

Відзначається щороку – це глобальна подія, присвячена популяризації переваг цільного зерна як для особистого здоров'я, так і для здоров'я планети

110 років від дня народження **Ерла Вілбура Сазерленда** (молодшого) (1915–1974), американського біохіміка, фармаколога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1971)

20

Всесвітній день дитини

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 836 (IX)

Всесвітній день філософії

Проголошений на 33-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО у 2005 р. Відзначається щорічно в третій четвер листопада (UNESCO 33 C/Resolution 37)

Міжнародний день відмови від паління (No Smoking Day)

Відзначається щорічно в третій четвер листопада. Встановлений Американським онкологічним товариством (American Cancer Society) в 1977 році

День книги рекордів Гіннеса

Відзначається щорічно в третій четвер листопада

130 років від дня народження **Якова Анатолійовича** (Нафтуловича) **Фіалкова** (1895–1958), українського вченого-хіміка, засновника Центру наукових досліджень з хімії комплексних сполук і застосування радіоактивних ізотопів в Україні

115 років від дня народження **Петра Федоріва** (1910–1950), українського громадського та військового діяча, учасника національно-визвольної боротьби в 1940 роках, референта Служби Безпеки ОУН

21

Введення в храм Пресвятої Богородиці. Третя Пречиста

Всесвітній день телебачення

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 51 / 205

День Гідності та Свободи

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 13.11.2014 р. № 872/2014

День Десантно-штурмових військ Збройних Сил України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 21.11.2017 р. № 380/2017

Всесвітній день привітань (World Hello Day)

Відзначається щорічно починаючи з 1973 року, головна мета — звернути увагу суспільства на важливість особистого спілкування для збереження миру

140 років від дня народження **Нестора Феофановича Городовенка** (1885–1964), українського диригента, педагога, громадського діяча, художнього керівника капели «Думка» (Канада)

Дату народження подано згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX, за інтернет-ресурсами; за даними Українського національного біографічного архіву, біографічного довідника «Мистецтво України», ЕСУ, ЕІУ народився 08.11.1885 р., 09.11.1885 р.

22

День пам'яті жертв голодоморів

Відзначається щорічно в четверту суботу листопада відповідно до Указу Президента від 26.11.1998 р. № 1310/98 (в редакції Указів Президента України від 31.10.2000 р. № 1181/2000, від 15.07.2004 р. № 797/2004; із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 21.05.2007 р. № 431/2007)

День гуманного суспільства

Міжнародне свято, яке відзначають щорічно, воно спрямоване на популяризацію гуманності, доброти, емпатії та співчуття як основних цінностей у стосунках між людьми, тваринами та природою

День музиканта

Відзначається щорічно, цей день пов'язаний із днем вшанування святої Цецилії, покровительки музикантів, у християнській традиції

Міжнародний день сина

Неофіційне свято, мета якого – вшанувати синів у сім'ї

День словників та енциклопедій

Відзначають щороку, починаючи з 2010 року, нагадує про важливу роль, яку відіграють ці видання в поширенні знань та підтримці культурної спадщини

День відігрівання в кав'ярнях

Відзначають щороку

110 років від дня народження **Якова Григоровича Куценка** (1915–1988), українського важкоатлета, тренера

23

Міжнародний день боротьби з безкарністю (International Day to End Impunity)

Відзначають щорічно, запроваджено у 2009 році Міжнародною асоціацією IFEX, що була заснована у 1992 році у Монреалі з метою захисту свободи слова

Міжнародний день акварелі (World Watercolor Day)

Відзначають щорічно, починаючи з 1991 року. Ініціатором створення свята є Альфредо Гуати Рохо – визначний мексиканський художник-аквареліст. Згідно з його глибоким переконанням, акварель здатна не гірше живопису маслом передавати красу світу

140 років від дня народження **Віктора Григоровича Дроботька** (1885–1966), українського мікробіолога

Дату народження подано за даними НАН України, Українського національного біографічного архіву, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 24.11.1885 р.

24

День великомучениці Катерини

100 років від дня народження **Симона ван дер Мера** (1925–2011), голландського фізика, лауреата Нобелівської премії в галузі фізики (1984)

25

Міжнародний день боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 54 / 134

190 років від дня народження **Ендрю Карнегі** (1835–1919), американського промисловця, мецената, педагога

100 років від дня народження **Юрія Дмитровича Бедзика** (1925–2008), українського письменника, драматурга, публіциста, перекладача

26

Всесвітній день сталого транспорту

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 286

27

День заснування Національної Академії Наук України

Відзначається щорічно, засновником Національної Академії Наук України був гетьман Скоропадський, створення відбулося 27 листопада 1918 року під час установчих зборів. Першим президентом НАНУ став Вернадський – вчений-геолог та геохімік

28

День працівника системи фінансового моніторингу

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 28.11.2020 р. № 523/2020

Всесвітній день інформації (World Information Day)

Відзначається щорічно в останню п'ятницю листопада. Свято заснувала Міжнародна академія інформатизації (член при департаменті інформації ООН) у 1994 році, а вже у 1995 році академія стала Головним Консультантом Соціального та Економічного Рад ООН

Всесвітній день милосердя (World Compassion Day) або Всесвітній день співчуття

Відзначається щорічно, головною метою створення Дня співчуття є заклик до любові, миру і взаєморозуміння

День вигадання нових слів

Відзначається щорічно, це свято креативності, експериментів, творчості та інновації у світі мови, яке було створене, щоб заохочувати творче використання мови та надихати на нові лінгвістичні відкриття. Основна ідея свята полягає в тому, щоб наголосити, що мова завжди розвивається

135 років від дня народження **Зінаїди Павлівни Тулуб** (1890–1964), української письменниці, літературознавиці, перекладачки, педагогині

День електронних привітань (Electronic Greeting Day)

Відзначається щорічно, цей день став символом сучасної епохи, в якій вітання та добрі побажання можуть миттєво пересилатися за допомогою електронної пошти, поєднуючи нас із близькими людьми, незважаючи на відстані. Достеменно невідомо, коли саме запровадили Electronic Greetings Day. Вважається, що це сталося у 1990 році.

200 років від дня народження **Жана-Мартена Шарко** (1825–1893), французького психіатра, невролога, основоположника сучасної невропатології та психотерапії

125 років від дня народження **Ярослава Івановича Середи** (1900–1981), українського хіміка-технолога, вченого в галузі нафтопереробки

День святого апостола Андрія Первозванного***День пам'яті всіх жертв застосування хімічної зброї***

Відзначається щорічно з 2015 р. відповідно до рішення 20-ї сесії Конференції держав – учасниць Організації заборони хімічної зброї (OPCW C-20/DEC.10)

Міжнародний день захисту інформації (Computer Security Day)

Відзначається щорічно з 1988 року. Цей рік не випадково став родоначальником свята, саме в цей рік була зафіксована перша масова епідемія хробака, що одержав назву за ім'ям свого творця - Морріса. Саме тоді фахівці задумалися про необхідність комплексного підходу до забезпечення інформаційної безпеки.

Всесвітній день домашніх тварин (World Day Pets)

Відзначається щорічно з 1931 року, було започатковано на міжнародному конгресі руху на захист природи в Італії для того, щоб підкреслити роль тварин у житті людини та привернути увагу до відповідального ставлення до вихованців

190 років від дня народження **Марка Твена** [справж. – Сем'юел Ленггорт Клеменс] (1835–1910), американського письменника, гумориста, сатирика, публіциста, видавця

90 років від дня народження **Вуді Аллена** [справж. – Аллен Стюарт Конігсберг] (1935), американського кінорежисера, кіноактора, продюсера, письменника

Дату народження подано за Encyclopædia Britannica, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 01.12.1935 р.

ГРУДЕНЬ**1*****Всесвітній день боротьби зі СНІДом***

Відзначається щорічно з ініціативи ВООЗ відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 43 / 15

День працівників прокуратури

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 02.11.2000 р. № 1190/2000

125 років від дня народження **Джорджа Кістяковського** [справж. – Георгій (Юрій) Богданович Кістяківський] (1900–1982), американського вченого, фізико-хіміка українського походження, одного з творців першої атомної бомби

100 років від дня народження **Мартіна Родбелла** (1925–1998), американського біохіміка, молекулярного ендокринолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1994)

2***Міжнародний день боротьби за скасування рабства***

Відзначається відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 317 (IV)

Всесвітній день комп'ютерної грамотності (World Computer Literacy Day)

Відзначається щорічно, вперше подія була проведена у 2001 році в Індії. Мета Всесвітнього дня комп'ютерної грамотності – вільний доступ до навчання цифрової грамотності, заохочення людей ефективно користуватися комп'ютерною технікою та глобальна комп'ютерна обізнаність.

140 років від дня народження **Джорджа Річардса Майнота** (1885–1950), американського патофізіолога, гематолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (1934)

3

Міжнародний день людей з інвалідністю

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 47 / 3

Щедрий вівторок (Giving Tuesday)

Відзначається щорічно, була започаткована у 2012 році у Нью-Йорку, Генрі Тімсом за підтримки фонду ООН та інших організацій. У 2018 році акція вперше стартувала в Україні під хештегом #ЩедрийВівторок. Україна стала 154 країною, що приєдналася до руху.

230 років від дня народження **Роуланда Хілла** (1795–1879), англійського педагога, винахідника, поштового та освітнього реформатора, розробника основних концепцій сучасної поштової служби, творця першої у світі поштової марки

200 років від дня народження **Миколи Олексійовича Лавровського** (1825–1899), українського історика, філолога, педагога, освітнього діяча, члена-засновника Харківського історико-філологічного товариства

150 років від дня народження **Олександра Петровича Грекова** (1875–1959), українського військового та громадського діяча, генерал-хорунжого Армії УНР

130 років від дня народження **Анни Фрейд** (1895–1982), австрійської психологині, засновниці дитячої психоаналітичної психології

125 років від дня народження **Ріхарда Куна** (1900–1967), австрійського та німецького хіміка, лауреата Нобелівської премії в галузі хімії (1938)

4

День пам'яті великомучениці Варвари

Міжнародний день банків

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 74 / 245

Всесвітній день замовлення подарунків та написання листів Святому Миколаю

230 років від дня народження **Томаса Карлейля** (Карлайла) (1795–1881), шотландського письменника, історика, філософа, соціолога

190 років від дня народження **Семюеля Батлера** (1835–1902), англійського письменника, перекладача

150 років від дня народження **Райнера Марії Рільке** [повне – Рене Карл Вільгельм Йоган Йозеф Марія Рільке] (1875–1926), австрійського поета, письменника

95 років від дня народження **Миколи Георгійовича (Юрійовича) Коца** (1930–2017), українського дисидента, правозахисника, учасника національно-визвольного руху, засновника та голови Української Гельсінської Спілки на Волині, співзасновника Всеукраїнського Товариства політичних в'язнів і репресованих

80 років від дня народження **Роберти Лінн Бондар** (1945), першої канадської жінки-астронавтки, яка побувала в космосі, лікарки-неврологині, дослідниці українського походження

5

Всесвітній день ґрунтів

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 68 / 232

Міжнародний день волонтерів в ім'я економічного і соціального розвитку

Відзначається щорічно відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 40 / 212

День працівників статистики

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 02.12.2002 р. № 1120/2002

6

День святителя Миколи Чудотворця

День Збройних Сил України

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 19.10.1993 р. № 3528-ХІІ

7

Всесвітній день української хустки

Неофіційне свято, відзначається щорічно з 2019 р.

Міжнародний день цивільної авіації

Відзначається відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 51 / 33

День місцевого самоврядування

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 25.11.2000 р. № 1250/2000

220 років від дня народження **Жана Ежена Робера-Гудена** (1805–1871), французького ілюзіоніста

Дату народження подано за інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 06.12.1805 р.

125 років від дня народження **Катерини Василівни Білокур** (1900–1961), української художниці

120 років від дня народження **Джерарда Петера Койпера** (1905–1973), нідерландського та американського астронома, винахідника

8

2090 років від дня народження **Горація** [повне – Квінт Горацій Флакк] (65 до н. е. – 8 до н. е.), давньоримського поета

210 років від дня народження **Адольфа фон Менцеля** (1815–1905), німецького живописця, графіка

160 років від дня народження **Яна Сібеліуса** (1865–1957), фінського композитора, диригента, класика світової музики

9

День зачаття праведною Анною Пресвятої Богородиці

Міжнародний день пам'яті жертв злочину геноциду, вшанування їхньої людської гідності та попередження цього злочину

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 69 / 323

Міжнародний день боротьби з корупцією

Відзначається відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 58 / 4

100 років від дня народження **Володимира** [в миру – Василь Омелянович Романюк] (1925–1995), українського церковного діяча, богослова, патріарха Київського та всієї Руси-України УПЦ Київського Патріархату, діяча ОУН, члена Української Гельсінської групи

10

День прав людини

Відзначається щорічно відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 423 (V)

День прав людини

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 09.12.2022 р. №854/2022

130 років від дня складання (1895) А. Нобелем заповіту, яким було засновано **Нобелівську премію**

11

Міжнародний день гір

Відзначається відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 57 / 245

День пам'яті євреїв Криму і кримчаків, які загинули в роки Другої світової війни

Запроваджений у 2004 р. Верховною Радою Автономної Республіки Крим на вшанування жертв нацизму

100 років від дня народження **Пола Грінгарда** (1925–2019), американського вченого, нейробіолога, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини (2000)

12

Міжнародний день нейтралітету

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 71 / 275

Міжнародний день загального охоплення послугами охорони здоров'я

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 72 / 138

День Сухопутних військ України

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 18.10.1997 р. № 1167/97

135 років від дня народження **Андрія Атанасовича Мельника** (1890–1964), українського військового, державного та політичного діяча, полковника Армії УНР, голови Проводу Українських Націоналістів, другого голови ОУН (1938–1964).

110 років від дня народження **Френка** (Френсіса Альберта) **Сінатри** (1915–1998), американського актора, співака

13

Міжнародний день скрипки

155 років від дня народження **Миколи Івановича Сагарди** (1870–1943), українського історика, практика та теоретика бібліотечної справи, бібліографа, перекладача, візантолога, філософа, теолога, педагога

120 років від дня народження **Андрія Юрійовича Тобілевича** (1905–1979), українського діяча культури, засновника державного заповідника-музею І. К. Карпенка-Карого «Хутір Надія», онука видатного драматурга І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича)

100 років від дня народження **Євгена Павловича Дибана** (1925–1996), українського вченого в галузі теплотехніки і теплоенергетики

14

День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 10.11.2006 р. № 945/2006

День благодійництва

Відзначається щорічно в другу неділю грудня відповідно до Указу Президента України від 13.12.2007 р. № 1220/2007

185 років від дня народження **Михайла Петровича Старицького** (1840–1904), українського письменника, поета, прозаїка, драматурга, перекладача, театрального та громадсько-культурного діяча, одного з корифеїв українського побутового театру, батька письменниці Л. Старицької-Черняхівської

Дату народження подано за ЕІУ, словником-довідником «Провідники духовності в Україні», даними Українського національного біографічного архіву; за іншими даними народився 14.11.1840 р.

130 років від дня народження **Поля Елюара** [справж. – Ежен Еміль Поль Грендель] (1895–1952), французького поета

15

День працівників суду

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 08.12.2000 р. № 1318/2000

16

250 років від дня народження **Джейн Остін** (1775–1817), англійської письменниці («Чуття і чуттєвість» (1811), «Гордість і упередження» (1813), «Менсфілд-парк» (1814), «Емма» (1815), «Переконання», «Нортенгерське абатство» (всі – 1818) та ін.)

17

День працівника державної виконавчої служби

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 22.11.2009 р. № 569/2009

200 років від дня народження **Томаса Вулнера** (1825–1892), англійського скульптора, поета

18

Міжнародний день мігранта

Відзначається щорічно відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 55 / 93

90 років від дня народження **Віктора Васильовича Скопенка** (1935–2010), українського вченого-хіміка, освітнього діяча, педагога, Героя України (1999)

19

День співпраці Південь-Південь Організації Об'єднаних Націй

Відзначається відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 58 / 220

День адвокатури

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 02.12.2002 р. № 1121/2002

150 років від дня народження **Мілеви Марич** (1875–1948), сербської вченої-фізикині, дружини А. Ейнштейна

110 років від дня народження **Едіт Піаф** [справж. – Едіт Джованна Гасьйон] (1915–1963), французької співачки, акторки

105 років від дня народження **Миколи Даниловича Руденка** (1920–2004), українського письменника, поета, філософа, громадсько-політичного діяча, правозахисника, дисидента, засновника та голови Української Гельсінської групи, Героя України (2000)

20

Міжнародний день солідарності людей

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 60 / 209

220 років від дня народження **Томаса Грема** (1805–1869), британського хіміка, одного з засновників колоїдної хімії

Дату народження подано за Encyclopædia Britannica, інтернет-ресурсами; за іншими даними народився 21.12.1805 р.

21

Всесвітній день баскетболу

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 77 / 324

155 років від дня народження **Михайла Михайловича Остроградського** (1870–1923), українського військового діяча, одного з засновників та командувачів Чорноморського флоту Української Держави

22

День працівників дипломатичної служби

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 21.11.2005 р. № 1639/2005

День енергетики

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 12.11.1993 р. № 522/93 (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента від 25.04.2001 р. № 282/2001)

120 років від дня народження **Кеннета Чарльза Маріона Рексрота** (1905–1982), американського поета, перекладача, полеміста, критика

24

Святий вечір. Багата кутя

День працівників архівних установ

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 30.10.1998 р. № 1200/98

285 років від дня народження **Осипа Филімоновича Шафонського** (1740–1811), українського історика, економіста, етнографа, лікаря, громадського діяча, одного з засновників вітчизняної епідеміології

120 років від дня народження **Антон Карлович Вальтера** (1905–1965), українського вченого в галузі експериментальної фізики, засновника наукової школи ядерної фізики в Харківському університеті

105 років від дня народження **Святослава Йосиповича Караванського** (1920–2016), українського мовознавця, поета, перекладача, журналіста, автора самвидаву, дисидента, громадсько-політичного діяча, члена ОУН (США)

90 років від дня народження **Віталія Михайловича Білоуса** (1935), українського фізика-оптика, одного з засновників Академії наук вищої школи України

25

Різдво Христове

130 років від дня народження **Григорія Гурійовича Верьовки** (1895–1964), українського композитора, диригента, хормейстера, фольклориста, педагога, музично-громадського діяча

27

Міжнародний день проти епідемічної готовності

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН А / RES / 75 / 27

День вирізання сніжинок (Make Cut-Out Snowflakes Day)

Відзначається щорічно, це особливе і цікаве зимове свято, що припадає на різдвяно-новорічний період, свято творчості і традицій. Цей день є сучасною традицією, що має коріння в японському мистецтві оригамі та кірігамі, яке практикується з 17-го століття

430 років від дня народження **Богдана (Зиновія-Богдана) Михайловича Хмельницького** (1595–1657), українського державного, військового та політичного діяча, провідника національно-визвольних змагань 1648–1657 рр., творця Української козацької держави та її першого гетьмана

Дату народження подано за старим стилем згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX; за новим стилем народився 06.01.1596 р.

110 років від дня народження **Едварда Леонарда Гінзтона** (1915–1998), американського інженера, науковця, винахідника, народженого в Україні

28

Міжнародний день кіно

Відзначається щороку. В березні 1895 року в Парижі Люм'єри вперше продемонстрували публіці фільм з використанням створеного ними приладу під назвою «сінематограф». А вже 28 грудня відбувся перший комерційний кіносеанс. Цей день вважається днем народження нового виду мистецтва – кіно.

110 років від дня народження **Василя Гнатовича Непийпива** (1915–1994), українського живописця, графіка

Дату народження подано за старим стилем згідно з Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21.12.2023 р. № 3536-IX; за новим стилем народився 10.01.1916 р.

30

День глобального планування (Resolution Planning Day)

Відзначається щороку. Мета події – підбити підсумків минулого року та поставити цілі на наступний рік.

160 років від дня народження **Джозефа Редьярда Кіплінга** (1865–1936), англійського письменника, поета, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1907)

31

Щедрий вечір

День пам'яті преподобної Меланії

Цього місяця виповнюється:

180 років від часу утворення в Києві (грудень 1845 – січень 1846) **Кирило-Мефодіївського товариства** (Кирило-Мефодіївське братство, Україно-слов'янське товариство), першої української таємної політичної організації

Список використаних джерел

1. Календар знаменних і пам'ятних дат (2025 рік) [Електронна копія] / М-во культури і туризму України, Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України»; [упоряд. Г. В. Волянська; наук. ред. В. О. Кононенко]. – Київ : НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2024. – Назва з екрана. – Режим доступу: https://nlu.org.ua/calendar_dat.php
2. Календар історичних дат і подій Харківщини на 2025 рік [Електронне видання] : рек. бібліогр. покажч. / Департамент культури і туризму Харків. обл. військ. адмін. ; Харків. обл. універс. наук. б-ка. – Харків : ХОУНБ, 2024. – 54 с. – Режим доступу: <https://library.kh.ua/kalendar-2025/>